

Izhaja vsak dan zjutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po
praznikih. Posamezna številka
Din 1.—, lanskoletne 2.—; me-
sečna naročnina Din 20.—, za tu-
jino 30.—. Uredništvo v Ljub-
ljani, Gregorčičeva 23. Telefon
uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

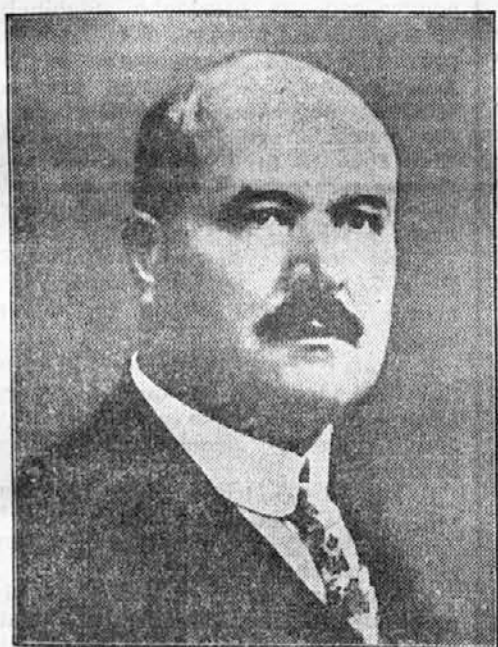
Jugoslovan

Kopirano v računalniški
Oglasni pošti in dogovoru.
Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Alek-
sandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček, rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 17 a

Ljubljana, četrtek, dne 22. januarja 1931

Leto II.

Novi ban Zetske banovine dr. Uroš Krulj

Nemško priznanje o na- predku Jugoslavije

Švicarski list o jugoslovanskem šolstvu,
kulturi in gospodarstvu

Haiden, 21. januarja. 1. »Apenzeller An-
zeiger« prinaša daljši uvodnik, v katerem
pravi, da so nazori tujcev o Jugoslaviji če-
sto netočni, deloma celo napačni. Nato list
nadaljuje:

»Mi se zelo malo trudimo, da proučimo
literaturo tujih narodov. Zadovoljujemo se
k večjem s kakim potpisom in potem
menimo, da že dovolj poznamo deželo,
njene običaje in njeno ljudstvo.

Najbolje pa spoznamo kulturo države te-
daj, če proučimo šolski pouk, ki je za kul-
turo vsake države najbolj merodajno me-
rilo.

Te dni nam je neki naš prijatelj poslal
112 strani debelo in bogato ilustrovano
posebno prilogo dunajskega lista »Neue
Freie Presse«. Ta priloga ima naslov
»Kraljevina Jugoslavija. — Gospodarstvo,
uprava in kulturne prilike«. Poleg te pri-
loge nam je poslal pismo z opazko »Mesto
zemljepisne učne knjige«. Z vedno večjim
zanimanjem smo prebirali strani te »čas-
niške knjige« o Jugoslaviji. V tej prilogi
ni politike, njene strani so posvečene iz-
ključno kulturnim in gospodarskim usta-
novam te države, ter njeni upravni orga-
nizaciji. Kdor bi se kdaj zanimal za go-
spodarske prilike v Jugoslaviji, mora seči
po tej posebni prilogi ter bo našel v njej
dovolj nasvetov in avtentičnih poročil.

Nato poroča list o šolskem pouku v Ju-
goslaviji na podlagi poročila priloge ome-
njene dunajskega lista. Nato zaključuje:
»Iz vseh strani te priloge je videti, kako
se Jugoslavija trudi da dvigne šolsko
vzgojo in narodno izobrazbo sploh. V tej
državi je opažati ogromen napredek na
vseh poljih, posebno železniškem prome-
tu, v napredovanju industrije, eksporta,
umetnosti, znanosti, literature. Jugoslo-
vansko poljedelstvo in sadjarstvo odlično
napreduje. Tudi bankarstvo je dobro or-
ganizirano. Ukrenili so vse potrebno, da
dvignejo narodno zdravje. Zgradili so mo-
derna kopališča. Tudi rečni in morski
pomet naglo napreduje. Velike reke Do-
nava, Sava, Tisa in Drava tečejo po naj-
bolj bogatih krajih. Poštna hranilnica igra
v gospodarskem življenju države zelo va-
žno vlogo. Tudi poštni telegrafski in tele-
fonski promet so dobro organizirani. Pra-
vosodje se vedno bolj bliža novim pravi-
nim nazorom. Upravo so temeljito popra-
vili.

Kot najmlajša država se Jugoslavija tru-
di, da bi ojačila svoj prestiž med drugimi
državami ter da bi z njimi konkurirala v
plemeniti tekmi.

Če smo z današnjim našim uvodnikom
podrli stare predsodke, ki že od nekdaj
vladajo med ljudmi o Jugoslaviji, ali če
smo jih vsaj ublažili, nismo nikomur na-
pravili nikake škode. Vsekakor je dobro
znamenje, da ta Benjamin med evropski-
mi državami obrača svojo glavno skrb na
šolo. Šolski pouk v Jugoslaviji bi mogel
zadovoljiti tudi druge države.

Zasedanje banskega sveta Dravske banovine

Želje banskih svetnikov - Pojasnila gg. bana in pomočnika bana vzel banski svet z
odobravanjem na znanje - Proračuna o centralnem uradu in kmetijstvu rešena

Ljubljana, 21. januarja. AA. Na včeraj-
šnji seji banskega sveta se je najprej raz-
pravljalo o banovinskem proračunu in si-
cer o prvem poglavju izdatkov »Banska
uprava, centralni urad«. V debati se je
najprej oglašil član banskega sveta Steb-
lovnik Martin, ki je izjavil, da je po nje-
govem mnenju proračun osebnih izdatkov
prevelik in da ima Dravska banovina v
primeri z drugimi banovinami nesoraz-
merno večji odstotek uradništva.

Član banskega sveta dr. Sajovic Ivan je
zahteval nekatera pojasnila glede osebnih
izdatkov kmetijskega oddelka.

Član banskega sveta dr. Roš Fran je
priporočal štednjo pri osebnih izdatkih.

Član banskega sveta Lebinger Hinko,
je priporočal, naj se število praznih in
novih mest reducira na polovico. Zavzel
se pa je za to, da se zasedejo vsa mesta
sreskih kmetijskih referentov.

Član banskega sveta Robič Srečko je iz-
razil željo, da bi se poleg sreskih kmetij-
skih referentov postavili še specialno iz-
obraženi kmetijski strokovni referenti.

Član banskega sveta Mihelčič se je
pridružil predlogu Robiča ter prosil za
nastavitev hmelnjarskega strokovnjaka.

Na vsa ta izvajanja je pojasnil ban, da
je uvedba novih uradniških mest, poseb-
no v kmetijskem in tehničnem oddelku
potrebna iz razloga, ker morajo ti urad-
niki stalno sodelovati z ljudstvom in vršiti
svoje posle zunaj med narodom in da
štednja ni na mestu tam, kjer so izdatki
potrebni.

G. pomočnik bana dr. Pirkmajer je naj-
prej reagiral na izvajanja g. Steblovnika
ter na podlagi avtentičnih podatkov doka-

zal, da ima Dravska banovina v primeri z
drugimi banovinami sorazmerno malo šte-
vilo uradništva. Glede specializacije kme-
tijskih referentov je poudarjal pomočnik
bana, da ta način ureditve ni našel mesta
v zakonu o pospeševanju kmetijstva, ker
je treba v skladu z našimi kmetijskimi pri-
likami pospeševati vse panoge kmetijstva,
ki se druga drugo izpopolnjujejo. Special-
na kmetijska pospeševalna služba se vodi
iz banske uprave in od te se tudi vodijo
strokovna predavanja, zaradi česar zado-
stujejo pri sreskih referenti s splošno kme-
tjsko naobrazbo.

G. pomočnik bana je opozoril na ogo-
rmen obseg poslov (dnevno prihaja na ban.
upravo približno 1500 spisov) in živo ini-
ciativo, ki se izraža v raznih predlogih ob-
čin in raznih cestnih odborov na ban. upra-
vo, katerih reševanje pa je odvisno od
uradniškega aparata. Opozoril je nadalje
na ogromen porast tehnične službe v ban.
upravi, ki bi sama zahtevala še daljno po-
večanje osebja, ako se ne najde načina, po
katerem se bodo vsaj posli tehnično-ko-
mercijelne značaja prenesli na namera-
vano posebno ustanovo za gradbene posle.

Izvajanja g. bana in g. pomočnika bana
so vzeli člani banskega sveta odobruje na
znanje.

Nato se je razpravljalo o stvarnih izdat-
kih za centralni urad.

Na predlog dr. Koritnika Bogdana je
odredil g. ban, da se ne razpravlja o po-
sameznih pozicijah, temveč o celi partiji.

Člana ban. sveta dr. Obersnel Maks in
Lebinger Hinko sta prosila pojasnila gle-
de pozicije 4. »Izdajanje in založništvo
Službenega lista«.

Referent g. Božič je pojasnil, da je ta
znesek namenjen za plačljive službene
uradne razglase in objave v službenem
delu Službenega lista.

G. ban je izjavil, da bo to postavko, ako
bodo to dopustile dejanske razmere, znižal.

Glede postavk za reprezentacijo za na-
cionalno prosveto in za izdatke po pravil-
niku z dne 2. decembra 1929. je izjavil
član ban. sveta Steblovnik, da so ti zneski
preveliki.

G. ban je pojasnil, da so te postavke na-
sproti tekočemu proračunu že itak v izdat-
ni meri znižane, da se bodo ti zneski upo-
rabili res samo za stvarne potrebe in da so
potrebne iz državnih in narodnih ozirov.

Temu sta se pridružila člana ban. sveta
dr. Juvan Alojz in dr. Senčar Matej, ki sta
poudarjala, da se je treba izogibati malen-
kostnemu stališču in da je treba omogo-
čiti s potrebnimi sredstvi ban. upravi, da
bo kos svoji veliki nalogi.

Seja je bila nato zaključena.

Večerna seja

Ljubljana, 21. januarja. AA. Banski svet
je danes pod predsedstvom g. bana dr. Ma-
rušiča od 9. do 1. ure in od 16. do 19. ure
in pol nadaljeval razpravo o proračunu.
Na dnevnem redu je bil proračun kmetij-
skega oddelka, in sicer o naslednjih po-
zicijah: kmetijska izobrazba, poljedelstvo
in hmelnjarstvo, živinoreja, vinarstvo, sad-
jarstvo in vrtnarstvo, zadružništvo in kme-
tjske organizacije, dotacije za ban. kme-
tjske zavode, veterinarstvo in šumarstvo.
Razprava o proračunu kmetijskega oddel-
ka je bila danes končana. Prihodnja seja
bo jutri ob 9. uri dopoldne.

Nova akcija proti rabi našega jezika v cerkvi

Preganjanja našega jezika so dosegla le to, da ves svet ve za obstoj naše narodne
manjšine

Trst, 21. januarja. n. Fašistovski režim
je začel že pred leti s sistematično akci-
jo proti jugoslovanskemu in nemškemu
prebivalstvu v Italiji. Zapiranje slovenskih
in nemških šol ter drugih institucij je bilo
postopoma izvedeno v poslednjih letih. Se-
daj so že vse šole italijanizirane, ukinjena
vsa slovenska, hrvatska in nemška društva,
ustanove, listi, likvidirane so vse gospo-
darske organizacije. Toda fašizem je spo-
znal, da tudi s tem ne more iztrebiti avto-
htonega prebivalstva in da so preganjanja,
procesji in streljanje le prepričali civilizir-
ani svet, da obstoja v Italiji močna narod-
na manjšina, kateri so odvzete tudi najbolj
elementarne pravice. Fašistovska vlada, ki
se v zadnjem času zavzema za revizijo mi-
rovnih pogodb in ki hoče, da se v Evropi
ostranijo teritorialni absurdi, se trudi, da
bi nove pokrajine docela organizirala, še
preden bi kdaj prišlo res do revizije mi-
rovnih pogodb, da ji ne bi kdo očital, da
prebiva tudi na njenem ozemlju neitalij-
janski življ.

Akcije za uničenje vsega tujerodnega
prebivalstva ne vodijo samo fašistovske
organizacije, nego tudi vse državne oblasti.
Prefekti novih pokrajin odkrito stremijo
za tem, da uveljavijo načelo, da prebivajo
v Italiji sami Italijani. Sedaj so začeli kra-
titi Slovence in Hrvatov v tržaški, go-
riški, polski, reški in zadrški pokrajini
še poslednji privilegij, da namreč v cerkvi
pridigajo in molijo po slovensko, odnosno
hrvatsko. Da bi iztrgale slovenski duhov-
ščini še zadnji forum slovenske besede, so
se z vso silo vsi vprek vrgli na cerkev.
Napadali so goriško škofa dr. Sedeja in
tržaško-kopskega škofa Fogarja. Celotno
v parlamentu so poslanci, predvse a že znani
Arpinati, nastopili proti slovensčini in
hrvaščini v cerkvi. V parlamentu so nagla-
šali, da bodo oblasti, če ne dosežejo spo-
razuma z Vatikanom, same na svojo pest
uredile to vprašanje. Duhovlike v Julij-
ski krajini so skušali zamenjati z italijan-
skimi duhovniki, toda tudi to fašistov ni
pomirilo, ker je narod še dalje ostal zvest

svoji besedi in molil Boga v svojem je-
ziku. Tako je moral n. pr. v kraju Krkav-
cu italijanski duhoven na pritisk fašistov
zapreti cerkev in se vrniti v Trst, ker je
kljub njegovim pridigam v italijanščini
ljudstvo molilo v svojem lastnem jeziku.
Te dni je prispel v Trst neki prelat iz Va-
tikana, ki ima nalogo, da prouči položaj
cerkve na Tržaškem. Spričo tega je pri-
č ves fašistovski tisk s strahovitvo propa-
gando proti cerkvenim oblastem in faši-
sti so neprestano prirejali demonstracije
v cerkvah.

Današnji »Piccolo« pravi v zvezi z več-
rašnjim govorom generalnega državnega
tožila Mandruzzata ob priliki otvoritve
novega juridičnega leta, da so besede ge-

neralnega državnega tožila, ki je napadal
slovensko duhovščino, zelo značilne, ker
je govoril kot pravi katolik in ker se je
ravnal po tradicijah rimske »krke«. »Pic-
colo«, ki ga, kakor znan, izdajajo itali-
janski Židje, pravi, da je zadržanje kato-
ličkih cerkvenih oblasti v Julijski krajini
sila škodljiva katoliški cerkvi. Italijanske
katolike za: stavljajo in med njimi se je
začel širiti proselitizem. Skrajni čas bi bil,
pravi ta židovski list, da bi »goriški« in tr-
žaške cerkvene oblasti spremenile svoje
postopanje, ker njihova politika postavja
cerkev vse bolj v slovensko in ne v rim-
sko luč. »Če ovca ni slovenska, se pa r-
zanjo ne brigae«, zaključuje list svoje
opombe.

»Zedinjenja Balkana ne more nič zaustaviti«

Balkanski diplomati o razvoju balkanske misli

Atene, 21. januarja. AA. Vsi poslaniki
balkanskih držav, ki so akreditirani v Ate-
nah, so dali v obliki odgovora na zadano
jim vprašanje svoj prispevek v januarski
snopci revije »Les Balcan« o uspehu in
možnosti uresničenja balkanske unije v
tem letu.

Niz izjav otvarja znani ideolog balkan-
ske unije Aleksander Papanastaziju, ki po-
udarja, da je pokret za zedinjenje balkan-
skih narodov v bujnem razvoju, kar je tu-
di prirodno, in ga zato nič ne more zavi-
rati. Bodoči carigradski kongres bo zato
zabeležil samo novo etapo v razvoju te ide-
je. Delo se bo vsekakor nadaljevalo na te-
melju onih linij, ki jih je začrtala prva
atenska seja. Politično zblizanje balkanskih
narodov bo tem narodom šele vrnilo svo-
bodo. Novo leto 1931 bo torej po vsej ver-
jetnosti prineslo pomembne momente.

Za tem slede članki po abecednem redu
imen držav, ki so zastopane po poslanikih
v Atenah. Albanski poslanik Ali Aslani se
nadeja, da bo leta 1931 znatno napredo-
vala misel zblizanja med balkanskimi na-
rodi. Bolgarski poslanik Ivanov veli, da

mora karakterizirati balkanske konference
duh pomiritve in sporazuma; tako bo mo-
či zabeležiti važen korak naprej v zbliza-
nju balkanskih narodov. Balkanska unija
»mora uresničiti s solidarnostjo balkan-
skih narodov. Rumunski poslanik Langa
Rascanu naglašja: Gospodarska kriza in
druge hude razmere naravnost silijo pogla-
varje balkanskih držav, da čimprej usta-
nove unijo balkanskih držav, ki jo je tre-
ba pripravljati postopoma. Turški poslanik
Mohmed Enidbej naglašja, da nj dvoma, da
bo bodoča konferenca v Carigradu pomeni-
la odločno etapo v uresničevanju plemenitih
namenov, ki jih predstavlja balkanska
unija.

Jugoslovanski poslanik Vučković pravi:
V vseh balkanskih narodih se vidi težnja
po uresničenju balkanske unije. To je smo-
ter, za katerim mora težiti vsak človek, ki
ima dobro voljo in ki je iskreno vdan in-
teresom tega kosa mučeniške zemlje, ki se
imenuje Balkan. Edino balkanska unija mo-
ra vrniti balkanskim narodom ono, kar se
je izgubilo na ugledu in slovesu v dobi žal-
ostne prošlosti.

Pozitiven proračun

Kvaliteta vsake vlade se najjasneje pokaže v njenem proračunu. Zato vlada za proračun vedno največje zanimanje javnosti, zato je tudi prebivalstvo Dravske banovine z največjo pazljivostjo prečitelo poročilo o prvi seji banskega sveta, na kateri je bil po široko zasnovanem in izčrpnem govoru bana dr. Marušića podan proračun Dravske banovine. In brez vsega moremo ugotoviti, da je vsakdo prebral poročilo s priznanjem in zadoščenjem, ker je videl, da ima pred seboj v vsakem pogledu pozitiven proračun.

Pozitiven je vsled načel, na katerih je zgrajen in ki jih je jasno in podrobno opisal ban dr. Marušić v svojem otvoritvenem govoru. Delo, varčnost in gospodarnost so ona tri velika načela, na katerih mora sloveti vse delo. Vse sile naroda treba zaposliti, kar je sedaj, ko je doba prepirov za nami, tudi mogoče. Veliko razvojno možnost, ki jo je dal nam vsem Nj. Vel. kralj s 6. januarjem, treba do konca izkoristiti in zato ne sme biti nobenih gledalcev ob strani, še manj pa ljudi, ki bi s svojo apolitichnostjo, brezbriznostjo in skepticizmom samo škodovali. Vsak patriot mora tem besedam g. bana pritrditi le z navdušenjem.

In nato drugo načelo: štednja. V času gospodarske krize je neobhodna nujnost, da se pas malo zadrigne, da se izda denar samo za to, kar je v resnici nujno in neizogibno potrebno. Vsak posameznik mora varčevati, varčevati pa mora tudi vsak javen zastop, ker vsako nepotrebno zapravljanje mora poostriiti gospodarsko krizo.

A tudi varčevanje ne sme biti pretirano, tudi štednja ne sme zaiti v ekstrem. In zato mora veljati še tretje načelo: gospodarnost. Na prvem mestu so ona dela, ki povečajo produktivnost zemlje in v ta namen se ne sme vršiti nobeno napačno dejanje. Prva skrb je in mora biti, da se poveča donos zemlje in vseh podjetij in v ta namen so vsi izdatki upravičeni.

Ta tri glavna načela pa se bodo izvajala v prvi vrsti zato, da se čim bolj izvrše tri aktualne glavne naloge, ki jih ima banovina in te tri naloge so: zboljšanje cest in prometnih sredstev, elektrifikacija dežele in dvig tujskega prometa. Kakor so bile že preje te tri naloge glavne naloge banovine, tako ostanejo tudi za naprej in je s tem varovana prepotrebna kontinuiteta dela. Iz teh treh glavnih nalog pa izhajajo vse ostale, ki se bodo tem lažje izvrševale, čim bolj bodo te tri glavne dosežene. Dobro ceste in trgovina, obrt in industrija morajo oživeti, izvedena elektrifikacija in zopet je omogočen napredek vsega gospodarstva, ker je vsaki panogi gospodarstva na razpolago cenejša gonilna sila. Razvit tujski promet in vsa naša kultura bo lažje napredovala, ker bo v deželi blagostanje, ki je pogoj kulturnega napredka. Ena naloga izppolnjuje drugo, omogočen je tako harmoničen razvoj.

Iz temeljev treba pričeti dobro delo in zato tudi ni pozabljena druga temeljna resnica, da je kmetijski stan steber narodnega gospodarstva. Nujno je, da se ta resnica vedno znova povdari, ker je z njo zvezano tudi pravilno naziranje na narod kot celoto. Ne samo vsled materialnih ozirov se treba brigati za kmeta, temveč predvsem tudi iz kulturnih, ker vsa naša nacionalna tradicija izvira iz vasi in dobiva v vasi svojo moč. Ostati sebi zvest, se pravi zato, skrbeti za podeželje, ki je in ostane vir naše nacionalne sile.

Na teh velikih smernicah in načelih je sestavljen proračun in zato je tudi njegov rezultat dober. Kljub temu, da so znatno povečani izdatki za vse produktivne namene, je vendar proračun nižji in davkoplačevalci so mogli čitati tudi to razveseljujo vest, da so banovinske doklade na neposredne davke znižane od 40 na 35 %. To je dokaz, da je banska uprava docela upoštevala sedanjo krizo in zato znižala davčno breme.

Ena največjih težkoč, ki jih zlasti preživlja podeželje, so velike dajatve za šolstvo. Tudi v tem pogledu je proračun pozitiven in določenih je v njem 6 milijonov kot pomoč za zgradbo novih šol, da bodo tako vsaj najrevnejše občine razbremenjene v svoji veliki dolžnosti.

Z veseljem je sprejelo prebivalstvo banovine tudi sporočilo, da so investicije izločene iz rednega proračuna in da se bodo krile s posojili. Je to edino pravična rešitev, ker ne more sedanja generacija nositi vseh stroškov za stvari, ki jih bodo uživale poznejše generacije.

Tako je v vsakem pogledu novi proračun pozitiven in to kljub gospodarski krizi.

Nemška protipoljska pritožba pred Svetom D. N.

Velik govor nemškega zunanjega ministra - Močan odgovor poljskega zunanjega ministra Zaleskega - Zaleski sprejema nemške zahteve - Poljska se ne boji nobene preiskave

Zeneva, 21. januarja. d. V Svetu Društva narodov so se danes dopoldne na javni seji začele razprave o znanih nemških pritožbah zaradi nasilnih činov med volitvami v poljski Zgornji Sleziji.

Prvi je govoril nemški zunanji minister dr. Curtius, ki je med drugim izjavil: »Nemška vlada si je bila svesta dalekosežnosti svojega koraka, ko je prvič sama od sebe poklicala na pomoč Svet Društva narodov za varstvo nemških manjšin. Da ni počakala na pritožbe manjšin samih, je bil vzrok prav poseben pomen in poseben značaj dogodkov, ki so se novembra l. l. od igrali v Zgornji Sleziji, kakor tudi v Pomeranjskem in v Pomereliji. Čeprav je nemška manjšina že v preteklosti dostikrat trpela zaradi tlačenja, je vendar vse preseglo trpljenje nemškega prebivalstva na Poljskem med poljskimi volitvami. Vsa slika dogodkov je jasno kazala, da so sile, ki so stale za volilnim terorjem, gotovo mislile, da sedaj lahko odločilno politično oslabe nemštvo na Poljskem. Z vsem poudarkom prosim, naj Svet Društva narodov neglede na deželo, ki je to stvar započela, po svojih garancijskih obveznostih poskrbi za izvajanje manjšinskih pravic. Bati se je namreč, da bo zaupanje manjšin do Društva narodov kot zaščitnika pravic za vedno izgubljeno, če se Društvu narodov ne posreči v bodoče slične dogodke preprečiti in za preteklost preskrbeti polno zadoščenje za to, kar se je zgodilo. Žalosten seznam nasilnih aktov v manjšinski pritožbi kaže, da so se vporabila vsa sredstva, od telesnega ogrožanja do pokončevanja lastnine, kakor tudi vsake vrste moralnega pritiska, da bi se Nemci oropali svojih političnih pravic.«

Minister je nato omenil sistematično akcijo nekaterih napol vojaških združenj. Zavaroval se je tudi proti očitkom neobjavljene nemškega prebivalstva na Poljskem in je izjavil dalje: »Iz note nemške vlade od 27. novembra l. l. izhaja, da so hoteli Nemcem z nečednimi sredstvi zabraniti, da bi izvolili svoje voditelje v poljski parlament. Z nasiljem, z volilno propagando in z raznimi šikanami so hoteli omejiti manjšinam njih najvažnejše politične pravice. Že pretirano visoko število neutemeljenih ugovorov, ki jih je bilo napravljenih na stotine z mehaničnim pritiskom, sistematično in deloma po samih uradnikih, je moralo manjšino ostrašiti. Sicer pa poljska vlada sama priznava, da je bilo črtanih 5000 volilcev. Če je Poljski na tem, da se primerja položaj nemške manjšine na Poljskem in poljske manjšine v Nemčiji, potem mi ni nič bolj dobrodošlo kot to. Mislim, da zasluzi plemenita, prostovoljna in na nobene pogodbe vezana velikopotezna manjšinska politika pruske vlade posebno na polju šolstva nekaj drugega, kakor da jo sumničijo zaradi kakršnihkoli posameznih dogodkov.« Minister je povdarjal, da uživa poljski tisk v Nemčiji popolno in neomejeno svobodo in da se poljske manjšine in njih društva popolnoma neovirano gibljejo. (Poljski krogi tega ne potrjujejo. Op. uredn.) Poljska vlada je sporočila, kaj je ukrenila zaradi dogodkov v Zgornji Sleziji. Svet Društva narodov bo moral proučiti

ali je ta zagotovila smatrati za zadostna, da se storjena krivica deloma popravi. Svet mora poskrbeti za vse garancije, da se poprava krivic tudi praktično izvede. Toda Svet Društva narodov ne sme pri tem ostati. Poskrbeli smo tudi za to, da se podobni dogodki v prihodnosti ne ponove.

Odgovor ministra Zaleskega

Na ta izvajanja dr. Curtiusa je odgovarjal poljski zunanji minister Zaleski, ki je je skliceval na to, da smatra poljska vlada za svojo dolžnost, ščititi pravice manjšin. Izrazil je svoje obžalovanje, da je Curtius odbral nekatere nemške govore, ki so bili naperjeni proti integriteti poljske države. Utegnilo bi se misliti, da je na svetu samo nemška manjšina. Obstoji pa tudi poljska manjšina v nemškem delu Slezije. O sistematičnem zatiranju nemškega elementa ne more biti govora. Da se je zgodilo več obžalovanja vrednih dogodkov, poljska vlada nikakor ne zanikava; toda ona je, ne da bi čakal na razpravo v Društvu narodov, takoj sama vse potrebno ukrenila, da varuje pravice manjšin. S posebnim povdarkom je naglašal Zaleski, da so se zadevni dogodki odigrali v dolgi najhujšega volilnega boja, ki ga je Poljska kedaj videla. Taki volilni incidenti se dogajajo vendar tudi v Nemčiji. Pretečna večina slučajev, ki jih omenja peticija, se nanaša na nepomembne dogodke. Bili pa so tudi težji slučaji, toda niso bili Nemci, ki so pri tem zgubili življenje, temveč Poljaki. V snlošnem pa ti dogodki niso šli preko okvira

lokalnih konfliktov. Na koncu je Zaleski pojasnil pomen združenja takozvanih vstašev. Gre za združenja oseb, ki so se borile za neodvisnost poljske integritete. Ta združenja so mogoče v svojem vročem patriotizmu zagrešila kaka nepremišljena dejanja, a tudi Nemčija ni imela vedno boljših izkušenj s svojimi organizacijami »Stahlhelma«. Kakor ne moremo predsednika Nemčije Hindenburga napravljati odgovornega za prestopke »Stahlhelma«, katerega častni predsednik je Hindenburg, prav tako malo je odgovoren prefekt v Zgornji Sleziji, ki je častni predsednik vstaškega društva. Sicer pa bo imela nemška manjšina priložnost vse svoje obdolžitve dokazati pred sodiščem, ker so bile vložene tožbe zaradi obrekovanja. Zaleski načelno pristaja na vse te v peticiji formulirane zaključke, in sicer:

1. vsi dogodki, ki predstavljajo kršitev člena 75. in 83. ženevske konvencije, se morajo po poljskih zakonih zasledovati in kaznovati;

2. proti poljskim uradnikom, ki bi utegnili biti odgovorni za take dogodke, se mora strogo kazensko postopati; v vseh slučajih morajo oškodovanci dobiti odškodnino;

3. kar se tiče tretje točke, je samo ob sebi umljivo, da vstaškemu udruženju v Zgornji Sleziji ne moremo biti priznane nobene posebne pravice.

Z besedami, da Poljska želi, da bi vsi prebivalci Poljske, kateremu plemenu ali veri tudi pripadajo, mirno sodelovali, je Zaleski zaključil svoj ekspeze.

Indija na poti k samoupravi

Pozitiven uspeh indijske konference — Mac Donald o konferenci Obljube kralja in angleških državnikov se izpolnjujejo

London, 21. januarja. AA. Indijska konferenca je končala in indijski delegati se vračajo v domovino, kjer bodo nadaljevali delo za indijsko ustavo in skušali doseči sporazum v komunalnem vprašanju. Za zaključek indijske konference vlada v Indiji veliko zanimanje in indijski ustavni problem je v ospredju političnih razgovorov.

Vlada bo objavila v nekaj dneh o indijski konferenci belo knjigo. Debatna o indijski ustavi bo v angleškem parlamentu že prihodnji teden.

Po spravljenem govoru lorda Peela na zadnji plenarni seji indijske konference pričakujejo politični krogi z zanimanjem izjavo konservativnega voditelja Baldwin.

Snoči je imel ministrski predsednik Macdonald po radiju važen govor o indijski konferenci, o kateri je dejal, da se bo delo na indijski ustavi nadaljevalo.

Macdonald je dalje poudaril, da se je indijska konferenca vršila kljub nemirom v Indiji, kar nikakor ne pomenja slabosti angleških oblasti.

Indijska konferenca je bila posledica obljube angleške kraljeve dvojice, podkralja in angleških državnikov, da bo Indiji postopoma priznana samouprava.

Clani konference se vračajo v Indijo ne

samo s političnimi predlogi, temveč tudi s prepričanjem, da Anglija priznava Indijo kot samoupravo in da se bavi edinole z vprašanjem, kako naj se uspešno doseže ta cilj.

Liberalci za, konservativci proti sklepom indijske konference

London, 21. januarja. AA. Na kosilu na čast indijskim delegatom je voditelj liberalne stranke Lloyd George naglasil, da se vsa liberalna stranka strinja z izjavo lorda Readinga o indijski ustavi. Lloyd George je tudi poudaril, da je prepričan, da bo javno mnenje popolnoma odobrilo sklepe konference.

Snoči je Winston Churchill, bivši angleški zakladni minister, ostro kritiziral potek indijske konference. Povdaril je, da indijska konferenca ni predstavljala večine angleškega in indijskega javnega mnenja in da bo priznanje samouprave v Indiji povzročilo v tej deželi krvave boje in nemire ter uničilo vse, kar je Anglija storila v dobrobit milijonov Indijcev, ki so nepolitični in žele živeti srečno, mirno in varno.

Bombay, 21. januarja. AA. »Times of Indian« priobčuje poročilo o zaključku indijske konference in pravi, da je Macdonaldov ekspeze popolnoma izpolnil Gandhijevo zahtevo po »bistvu neodvisnosti«.

Podrobnosti o novem zdravstvenem zakonu

Beograd, 21. januarja. AA. O novem zakonu o zdravstvenih smo dobili na merodajnem mestu tole pojasnilo:

Zakon o zdravstvenih zamenja dosedanje uredbo o zdravstvenih zbornicah. Zakon se razlikuje od uredbe v toliko, da je v njem nova odredba glede zdravniške pripravljalne službe, ki traja po novem zakonu leto dni in sicer pol leta v kurativni, pol leta v preventivni medicini. Zakon predpisuje hitreje postopanje zborničnih odborov in disciplinarnih svetov, daje čim večjo kompetenco in izvršno oblast. Sklepi zborničnih odborov in disciplinskih svetov postanejo za upravne oblasti izvršeni. Predvideno je tudi obvezno zavarovanje zdravnikov za primer starosti, onemoglosti in smrti, to pa samo za one, ki po nobenih drugih predpisih v tem pogledu niso zavarovani. Zdravniških zbornic bo 10. Združene bodo v zvezi zdravniških zbornic. Novi zakon pooblašča ministra za socijalno politiko in narodno zdravje, da predpiše maksimalne takse na zdravniške usluge, tako da ne bo več dosedanjih minimalnih taks.

Gozdarska konferenca bo sklicana

Beograd, 21. januarja. AA. Po obvestilu, ki so ga dobile gospodarske organizacije, bo anketa o gozdarski krizi sklicana koncem tega ali začetkom prihodnjega meseca v ministrtvu za gozdove in rudnike.

Dinamitni atentati na argentinskih železnicah

Buenos Aires, 21. januarja. AA. Na treh postajah argentinskih železnic so bili izvršeni atentati z dinamitom. Eksplozije so zahtevale več človeških žrtv. Redarstvo je uvedlo obsežno preiskavo, da dožene atentatorje. Sodijo, da gre za komuniste

Roman avtorja

„Na zapadu nič novega“

Remarque-ov roman

„Pot nazaj“

prične izhajati

v nedeljo v Jugoslovanu

Zrebanje obveznic za vojno škodo

Beograd, 21. januarja. AA. 16. januarja t. l. je bilo v oddelku za državne dolgove in državne kredite finančnega ministrtva sedmo zrebanje dobitkov obveznic 2 in pol odstotne vojne škode. Pri tem so bile izzrebane te-le serije: 94, 734, 854, 1034, 1146, 1241, 1318, 1352, 1749, 1823, 2036, 2191, 2339, 2342, 2363, 2618, 3106, 3175, 3189, 3219, 3471, 3760, 3981, 4005, 4227, 4355, 4413, 4491, 4652, 4660.

Ker ne bo naknadnega zrebanja, je ta lista izzrebanih serij definitivna. Izmed amortiziranih serij se počenši s 1. marcem t. l. vsaka obveznica plača po 1000 Din, kupon št. 7 počenši s 1. februarjem, enako tudi kupon št. 7 za ostale neamortizirane obveznice 2 odstotnega posojila vojne škode.

Nedvignjene vsote zastarajo v roku 5 let, neplačane obresti pa v roku 1 leta. Po čl. 4. zakona o izplačilu vojne škode zastara kupon 27 dne 31. januarja 1932, amortizirane obveznice 7. zrebanja pa prvi dan meseca februarja 1932. Pravica izplačila obveznic amortiziranih 192. zastara 1. marca t. l. Te obveznice so teh le serij: 32, 84, 404, 407, 633, 796, 816, 1654, 1753, 1858, 1868, 2295, 2408, 2635, 2676, 2882, 3180, 3215, 3301, 3486, 3636, 3685, 3761, 3875, 4143, 4212, 4342.

Sokolski dom na Taboru rešen

Glavna skupščina Sokola I. — Zanimiva poročila funkcionarjev
Sokol I. časti spomin brata Maleja

Ljubljana, 21. januarja.

Snoči se je vršila v mali dvorani na Taboru XXIII. glavna skupščina Sokola I. ob polnočestvilni udeležbi članstva. Točno ob 20. je otvoril skupščino starosta brat inž. Bevc, ki je po uvodnih formalnostih pozdravil načelnika SKJ br. Bajžlja, župna delegata brata Vrhovca in Flegarja in zastopnike ljublj. sokol. društev.

V svojem programatičnem s sokolsko idejo prežetem govoru se je brat starosta spominjal najprej Nj. Vel. kralja, ki je proglasil sokolsko idejo za bistveni in nerazdružni del državne politike s tem, da je postavil svojega prvorojenca prestolonaslednika Petra za starosta SKJ. Država in Sokolstvo sta organizaciji, ki se medsebojno izpolnjujeta, kajti vsaka je vsenarodna. V svojem govoru je nato br. starosta izrekel zahvalo savezu SKJ in župi Ljubljana za njihovo ogromno in vzorno delovanje v korist naroda in Sokolstva. Z današnjo glavno skupščino stopa Sokol I. v svojo 25-letnico, ki se bo drugo leto zelo svečano praznovala. S pijačeto se je brat starosta spominjal vseh umirlih bratov in sester, zlasti pa nepozabnega in nenadomestljivega brata Toneta Maleja, ki je v Luksemburgu na mednarodni tekmi žrtvoval svoje mlado življenje za veliko sokolsko idejo. V trajen spomin na brata Maleja je društvena uprava krstila leto telovadnice v »Malejevo telovadnico«. Osnova se je tudi poseben odbor z nalogo postaviti bratu Maleju v Bohinju nagrobni spomenik. Spomin umirlih bratov so zborovalci počastili s trikratnimi »slava« klici. Zgodovinsko važen dogodek v letu 1930 je bil obisk predsednika vlade generala Živkovića 10. novembra na Taboru. Njegov obisk je dvignil pomen Tabora in opozoril kr. vladu s posebno spomenico na težko finančno stanje sokolskega Tabora. Sanacija Tabora se je popolnoma posrečila, zakar gre zahvala savezu SKJ, COS, in pa Mestni hranilnici ljubljanski za delo odpis dolga. Skratka, sokolski Tabor je — rešen. Sokolski dom na Taboru je odprt vsakemu dobro mislečemu, saj je Tabor — tabor Sokolstva, tabor državne, narodne in sokolske misli. Ko je brat starosta prečital še spomenico saveza SKJ je med burnim pritrdjevanjem zaključil svoj govor.

Obširno in izčrpno poročilo je nato podal tajnik br. Tratar. Društvena uprava je v minulim letu izvršila ogromno delo, ki je bilo posvečeno predvsem sanaciji doma. Iz društvene uprave je izstopil prosvetar br. Marolt, ki ga je zamenjal br. Iskra. Bratu Maleju je Sokol I. priredil prav kraljevski pogreb. Na njegovi zadnji poti v Ljubljani in v Bohinju ga je društvo sprejelo korparativno. Tudi na pokojnega brata Habeta društvo ni pozabilo ter mu je ob lepi udeležbi članstva odkrilo v triglavski steni spominsko ploščo. Vsako leto 1. novembra pa se vrši na Taboru spominska žalna svečanost za vsemi umrli člani in članicami Sokola I. Koncem julija je bil iz vrst našega Sokola menovan od kr. vlade za saveznega načelnika brat Ivan Bajželj. Vse domače prireditve so uspele zelo povoljno. V minulim letu se je preuredila čitalnica, letno telovadišče in kopališče, za kar gre največja zahvala požrtvovalnemu bratu gospodarju Vrečarju. Zelo obširno je nato sledilo poročilo o sanaciji sokolskega doma, kar so zborovalci sprejeli z velikim zadovoljstvom. Knjižnica na Vidovdanski cesti, ki jo oskrbuje brat Ljubo Dermelj, ne kaže preveč razveseljivega rezultata. Članstvo jo premalo poseča. Društvo je imelo sledeče odseke: gosposdarski, prireditveni, godbeni, lutkovni in knjižnični. Vsi odseki so, kolikor je bilo v njih moči, storili svojo sokolsko dolžnost. Poročilo matrikara izkazuje 1375 članov in članic, 110 moškega naraščaja, 75 ženskega naraščaja, 103 moške in 90 ženske dečke, tedaj skupaj 1755 pripadnikov.

Društveni načelnik brat Dušan Podgornik je podal sledeče zanimivo poročilo: Prva in poglavitna naloga načelnika je bila reorganizacija in ojačanje vaditeljskega zbora, zvišanje vseh telovadnih oddelkov, gojitev lahke atletike in izvedba društvenega vaditeljskega tečaja. Vse to se je načelniku v polni meri posrečilo, zakar gre zahvala vsemu vaditeljskemu zboru. Vaditeljski zbor je štel 22 bratov. Telovadili so vsi moški oddelki redno, po zletu pa se je uveljavila telovadba starejših bratov. Skupno je telovadilo v letu 1930 18.000 moških oseb. Javni nastop 1. junija je povoljno uspel. Župnega zleta in vsesokolskega zleta v Beogradu so se udeležili vsi telovadni oddelki v zelo lepem številu, tako pri tekmah kakor pri javni telovadbi. V Beogradu sta se udeležila tekme za prvenstvo SSZ in SKJ brata Malej in Porenta. Malej je dosegel pri tekmi za slovansko prvenstvo VII. mesto, pri tekmi za prvenstvo SKJ pa III. Mednarodne tekme v Luksemburgu se je udeležil samo brat Malej, ki je na tako tragičen način končal svoje mlado življenje. V septembru so bile lahkoatletične tekme članov in naraščaja, ki so pokazale prav lepe uspehe. V oktobru se je vršil društveni vaditeljski tečaj, ki se ga je udeležilo 77 oseb, med temi 56 iz Sokola I. Izpit je položilo v decembru s povoljnim uspehom 9 bratov. Smučarski odsek, pod vodstvom brata Česna šteje 45 oseb. Za zlet v Prago se je pokrenila štednja in je zletni fond narastel do danes za 5030 Din. Končno se je brat načelnik zahvalil vsem za njihov trud v telovadnici, nakar je sledilo poročilo načelnice sestre Jugove. Ženska telovadba kaže lep razmah in napredek. Ženski vaditeljski zbor je štel 10 članic, ki so vodile posamezne oddelke. Društvenih lahkoatletičnih tekem se je udeležilo le 6 članic, med katerimi je dosegla prvo mesto sestra Marta Podpacova. Društveni vaditeljski tečaj je obiskovalo 17 članic. Pred vrstami so se vršili nagovori o vseh važnejših dogodkih, ki jih je oskrbel prosvetni odbor. Končno je sestra načelnica pozivala mladino v sokolsko telovadnico in z zahvalo sestram vaditeljicam zaključila med splošnim odobravanjem svoje poročilo.

O prosvetnem delu je obširno poročal prosvetar br. Iskra. Sokolsko prosvetno delo mora vzgojiti ves naš narod, da bo prežet jugoslovanske državne in sokolske ideje. Med letom se je vršilo več predavanj in proslav, ki so bile zadovoljivo obiskane. Najvažnejša naloga prosvetnega odbora v letu 1931 pa bo prosvetna šola za naraščaj, kajti Sokol hoče pomagati starejšim pri vzgoji mladine, zlasti pa bo posvečal vso pažnjo obrtniškim naraščajem. Vršili se bodo po šoli končni izpiti ter bodo najboljši naraščajniki dobili denarne nagrade, da se jim na ta način omogoči udeležba na vsesokolskem zletu v Pragi. Zelo agilen je bil lutkovni odsek pod vodstvom brata Zidariča, ki je uprizoril 8 iger (24 predstav). Velik napredek izkazuje godbeni odsek, ki ga vodi brat Svajgar. Godbeni odsek šteje 62 članov. V mesecu marcu bo koncert na Taboru pihalne godbe in orkestra. Simona Gregoričica in Ignacija Gruntarja knjižnico je upravljal br. Ljubo Dermelj. S pozivom na članstvo, da bi se v čim večjem številu udeleževalo dela v odsekih je zaključil brat Iskra svoje poročilo.

Računovodja brat Lozej je podal obširno in skrbno sestavljeno blaginjsko poročilo. Proračun za leto 1931 je bil v celoti in soglasno odobren. V imenu revizijskega odbora je nato poročal revizor brat Dr. Kunc, ki je izvedel med letom več revizij ter našel vse v največjem in najlepšem redu. Predlagal je običnemu zboru, da se izreče vsemu odboru absolutno, kar so zborovalci soglasno odobrili. Pri predlogih društvene uprave je bilo soglasno sklenjeno da bo znana članarina za leto 1931 Din 51. Nato prečitana lista društvene uprave, ki bo predložena župi v potrditev, je bila soglasno sprejeta ter bodo društvo vodili v letu 1931 starosta br. inž. Lado Bevc, I. podstarosta br. Josip Turk, II. br. Nande Marolt, III. br. Fran Medic, načelnik br. Stane Vidmar, I. podnačelnik br. Lojze Lubej, II. br.

glasbeni direktor opere, slavni dirigent Knappertsbusch. V ansamblu so prominentne pevske kapacitete: soprani Feuge, Schellenberg, Offermann, Kappel (po možu jugoslovanske državljanka, pristojna v Split, sedaj v Ameriki), Helsing (koloraturka), alti Willer, Fichtmüller, Jokel, tenoristi Kraus, dr. Pölzer, Seidl (izvrstni tenor-buzzo), baritonisti Röde, Hann, Rühr, basisti slovit Bender, Sterneck in Betetto (za prve partije). Dirigenti: generalni glasbeni direktor opere Knappertsbusch, Umendorff, eden prvih nemških wagnerskih in bayeritskih dirigentov, Röhr in Schmitz. Opera ima dalje 3 režiserje in 7 v svoji stroki izvrstno izvežbanih korepetitorjev. Opera goji predvsem nemški reportar, izmed slovanskih oper uprizarja Weinbergerja »Svando dudaka« in Smetano »Prodano nevesto«.

Betetto je nastopil tekom štirih mesecev 45 krat in je pel 26 različnih vlog v sledečih operah: Wagner (Siegfried, Meistersinger, Holländer, Rheingold, Walküre, Lohengrin, Tannhäuser), Beethoven (Fidelio, Weber (Freischütz), Mozart (Don Juan, Čarobna piščal), Offenbach (Hoffmanove pripovedi), Verdi (Aida, Rigoletto), Puccini (Boheme), d' Albert (Nižava), Puccini (Tosca), Rossini (Angelina), Boieldieu (Bela dama), R. Strauss (Saloma). Pel je dalje v novitetah: E. Wolf Ferrari (Sly), Pfitzner (Palestrina, Christoffelina opera za otroke), Weismann (Gespenstersonate na Strindbergov dobesedni tekst. Noviteta je imela pri premijeri mlačen uspeh, zanj pa raste interes publike od predstave do predstave). Poseben lep uspeh je dosegel Betetto k kreaciji Kecal v Prodanii nevesti ki jo dajejo v Münchenu v originalnih čeških narodnih nošah. Münchenska publika je silno kritična, kritika stroga, neprizanesljiva in kdor hoče tam nastopati, mora res kaj znati. Značilno, da je kritika celo Batistinija neusmiljeno raztrgala. Tembolj razveseljivo, da si je naš Betetto v štirih mesecih svojega delovanja v Münchenu priboril častno in zavidično pozicijo poleg basista Benderja in Sternecka, ki uživata v Nemčiji veliko popularnost. Dosegel je to sam, brez protikcije, prepustšen samemu sebi in svojemu

glasbeni direktor opere, slavni dirigent Knappertsbusch.

V ansamblu so prominentne pevske kapacitete: soprani Feuge, Schellenberg, Offermann, Kappel (po možu jugoslovanske državljanka, pristojna v Split, sedaj v Ameriki), Helsing (koloraturka), alti Willer, Fichtmüller, Jokel, tenoristi Kraus, dr. Pölzer, Seidl (izvrstni tenor-buzzo), baritonisti Röde, Hann, Rühr, basisti slovit Bender, Sterneck in Betetto (za prve partije). Dirigenti: generalni glasbeni direktor opere Knappertsbusch, Umendorff, eden prvih nemških wagnerskih in bayeritskih dirigentov, Röhr in Schmitz. Opera ima dalje 3 režiserje in 7 v svoji stroki izvrstno izvežbanih korepetitorjev. Opera goji predvsem nemški reportar, izmed slovanskih oper uprizarja Weinbergerja »Svando dudaka« in Smetano »Prodano nevesto«.

Betetto je nastopil tekom štirih mesecev 45 krat in je pel 26 različnih vlog v sledečih operah:

Wagner (Siegfried, Meistersinger, Holländer, Rheingold, Walküre, Lohengrin, Tannhäuser), Beethoven (Fidelio), Weber (Freischütz), Mozart (Don Juan, Čarobna piščal), Offenbach (Hoffmanove pripovedi), Verdi (Aida, Rigoletto), Puccini (Boheme), d' Albert (Nižava), Puccini (Tosca), Rossini (Angelina), Boieldieu (Bela dama), R. Strauss (Saloma). Pel je dalje v novitetah: E. Wolf Ferrari (Sly), Pfitzner (Palestrina, Christoffelina opera za otroke), Weismann (Gespenstersonate na Strindbergov dobesedni tekst. Noviteta je imela pri premijeri mlačen uspeh, zanj pa raste interes publike od predstave do predstave). Poseben lep uspeh je dosegel Betetto k kreaciji Kecal v Prodanii nevesti ki jo dajejo v Münchenu v originalnih čeških narodnih nošah. Münchenska publika je silno kritična, kritika stroga, neprizanesljiva in kdor hoče tam nastopati, mora res kaj znati. Značilno, da je kritika celo Batistinija neusmiljeno raztrgala. Tembolj razveseljivo, da si je naš Betetto v štirih mesecih svojega delovanja v Münchenu priboril častno in zavidično pozicijo poleg basista Benderja in Sternecka, ki uživata v Nemčiji veliko popularnost. Dosegel je to sam, brez protikcije, prepustšen samemu sebi in svojemu

Dušan Podgornik, načelnica sestra Jugova, I. podnačelnica sestra Mica Kržetova, II. Marta Podpacova, prosvetar br. Iskra, tajnik br. Tratar in odborniki in častno razsodišče ter revizijski odbor.

Končno je pozdravil v imenu župnega starostva skupščino brat Stane Flegar, nakar je brat starosta zaključil lepo uspešno zborovanje. Zdravo!

Seja novomeške občinske uprave

Pereče vprašanje mestne elektrarne

V ponedeljek 19. t. m. se je ob petih popoldne prvič v novem letu zbral mestni občinski zastop v mestni posvetovalnici. Zapisnik zadnje seje se je brez ugovora sprejel, na kar je podal župan dr. Režek svoje poročilo.

Opozoril je na novo institucijo občinskega blaginjaka ter prečital pojasnilo o gospodarskem stanju naše države, publicirano z izredno ministrsko sejo dne 11. decembra lani. Nadaljno njegovo poročilo se je tikalo mestne elektrarne.

Kapaciteta sedanje elektrarne v Luknji ne zadostuje niti za Novo mesto, pozimi komaj za razsvetljavo, na kak industrijski napredek pa ni misliti, dokler mesto ne dobi svoje elektrarne z dovoljnim tokom. Vse predpogoje ima mesto za razvoj, to pa mu je veliki zadržek, ki ni na škodo le Novemu mestu in okolici, temveč splošnosti. Radi tega je naslovilo obrtno društvo v zvezi z obrtno zadrugo in hišnimi posestniki na občinski odbor interpelacijo. Povečano električno silo in razvoj obrti ter pritegnitev industrije sta nam zagotovljena, kot nam je, če se to ne zgodi, gotova gospodarska propast. Naša Krka ima več kot dovolj sile, prilike so nad vse ugodne, zgradimo na Dvoru pod Žuženberkom lastno električno centralo, ki se po potrebi zveže s centralo v bližnjem Zagradcu in vsemu bo pomagano. Pretekli mesec je župan dr. Režek sklenil s lastnikom knezom Auerspergom pogodbo, ki je za lastnika obvezna do 1. aprila in po kateri odstopi glede na javni interes Novemu mestu in okolici v eksploatacijo vse vodne sile kot tudi vse prostore sedanje Javornikove žage na Dvoru za pol milijona dinarjev. Tudi ostala dva vodna upravičenja gg. Dular in Javornik, sta pripravljena odstopiti svoje pravice, ako se jima zajamči do sedanja višina uporabljanegega toka. Mesto se bo skušalo tozadevno čimprej osamosvojiti, posebno ker je na koncu tudi pogodba z družbo »Novobor«. Razsvetljava je pri nas jako draga in zdaj zahteva »Novobor«, ki je po pogodbi obvezan brezplačno dobavljati pogonski električni tok za mestno vodovodno črpalko, za prekomerno porabo tega toka za več let nazaj 768.722 Din. Mestni obč. zastop. te terjatve ne more priznati in je pooblastil župana, da zastopa mestno občino pred tozadevnim razsodiščem v Ljubljani. Glede nadaljne pogodbe pa je kompetenten le osebni sporazum in nikako razsodišče.

Novo mesto se udeleži na velesejmu tujsko-prometne razstave v Ljubljani in se s tozadevnim aranžmanom poveri obč. odbornik mestni učitelj Viktor Pinar.

Kot samostojna zdravstvena občina mora Novo mesto nastaviti svojega obč. zdravnika. Sklene se storiti to v sporazumu s sosednjimi zdravstvenimi občinami.

Vedno bolj je pereče vprašanje preložitve sejmišča. Društvo hišnih posestnikov ugovarja proti preložitvi, istočasno pa zahteva sresko načelstvo, da se zadeva v enem mesecu uredi, sicer bo stavljen predlog, da se sejni ustavi. Mestna občina bo tako prisiljena vzgrizniti v kisto jabolko. Lastninska pravica gg. Antonije Picek za zemljišče na Florjanovem trgu se prenese na Prosvetno zadrugo v Novem mestu. Na zemljišču je v surovem stanju že dograjen Prosvetni dom.

Ob več stotisoč dinarjev je prišla mestna občina, ker se ji pred letom dni ni dovolilo prodati iz mestnega gozda preko 2000 kubičnih metrov lesa, ki jih je dal v to svrhu tedaj župan že odmeriti. Med tem je bil les napaden po lužadarju in zdaj je dovoljena sečnja 1000 m³, za

kar ima občina 110.000 Din na ponudbo. Zdj pride m³ na 95 Din, dočim je bil lani po 175 Din. Po daljšem razmotirvanju so sklenili ponuditi prodajo po časopisu in jo oddati najboljšemu ponudniku; ako pa ne dobe več od že ponudene cene, prevzame za isto svoto les obč. odbornik g. Anton Petrič.

Od Usmiljenih bratov v Kandiji se odkupi zemljišče bivšega šol. kuratorja pod Kapitljem za 150.000 Din, ki se jim odšteje 29.571 Din, katere je mestna občina v teku let že vložila v poslopje. Na kupljenem prostoru se spomladi zgradi mestna hiralnica, ki jo dol. metropola že dolgo poseja. In tam je zanj najidealnejši prostor. Vse priznanje gre za to konventu Usmiljenih bratov kot tudi mestnemu obč. zastopu.

S Sokolskim društvom v Novem mestu se sklene najemna pogodba glede telovadnice v novem šolskem poslopju do leta 1949.

V požarno-policijsko komisijo sta imenovana obč. odbornika gg. Bernard in Hočevar, ki naj k delu pritegneta še požarno društvo v Novem mestu.

S pregledom računskega zaključka mestne občine za leto 1930 se poverita obč. odbornika gg. Matko in Puš.

V sledeči tajni seji se sklene nastaviti še četrtega mestnega stražnika. Odbije se prošnja obč. stražnikov in drugih uslužbencev za 13. plačo, ker zanj ni nobenega kritja in ni vnesena v proračun.

Pristane se na podelitev koncesije avtotaksa Janzu Udoviču, kot tudi podelitev koncesije za avtobusni promet na progi Novo mesto—Mokronog Martinu Štrumblju iz Valte vasi.

Enako se ugodi prošnji županstva občine St. Janž za sprejem Kopar Matije v obč. zvezo.

Odbijeta se prošnja Al. Valantiča za oprostitve pasjega davka in Barbari Saje za znižanje predpisane vodarine. Josipu Zurecu se zniža račun za izvršena monerska dela na 250 Din.

Nedolžnemu Pavlu Kastelcu v Güssingu, Avstrija, se po nalogu kr. banke uprave dodeli mesečna podpora v znesku 240 Din tako dolgo, dokler se ne najde zanj primerno zavetišče v Jugoslaviji.

Prošnja Fr. Matzeleta in tov. za razširjenje električnega omrežja in nekaj prošenj za podporo se zavrne in seja ob pol osmih zvečer zaključí.

Pismo iz Dravinjske doline

Sportniki na dva kraja.

Se ni teden, ko smo poročali o nesrečnem padcu deklice pri sankanju, ki je zadobila take poškodbe, da se zdaj ne more v šolo, že bi se skoro pri tem sportu po nepredvidnosti nekaj hujšega pripetilo. Otroci so se sankali tik nad Dravinjo. Kar se na sanke spravi štirje korajžni in se zakade v dolino. Zdrveli pa so v mrzlo reko. K sreči voda tam ni pregloboka in so se paglavci samo nehote okopali.

Sumljiv ptič pod ključem.

Razveseljiva je vest, da so te dni prijeli in spravili na varno 34letnega brezposelnega delavca V. Rudolfa. Doma je iz Braslovč. Osumljen je, da je pred dnevi vlomil v Zbelovem pri Poljčanah v Salamonovo trgovino, kjer je tedaj zmanjkalo raznovrstnega blaga, vrednega precej nad 3000 Din. Ker so tatvine in vlomi po naši dolini na dnevnem redu, bo to gotovo pomirljivo vplivalo na ljudstvo.

Med dopustom okraden.

Ko smo že pri tatvini, naj omenimo še to, da je bil kaplan g. Kodrič, ki se je mudil v Studenicah na dopustu, med tem časom okraden. Tat, ki je gotovo znal za njegovo odsotnost, je po sobi vse razmetel ter mu odnesel nekaj dolarjev in precej srebrnih kron.

Gasilska veselica.

Iz Loč pri Poljčanah nas vabijo na gasilsko veselico, ki bo 1. februarja pri Alojziju Kračun v prid nabave gasilnih potrebščin. —an.

Iz pogovora z mojstrom Julijem Bettetom

Naš priljubljeni operni pevec g. Julij Bettetto je prišel v Ljubljano na trikratni nastop v ljubljanski operi. Gostoval bo v torek zvečer v eni svojih najboljših vlog, pel bo Lotharia v Thomasovi operi »Mignon« in tekom prihodnjih dni v vlogi Alfonza v Mozartovi operi »Così fan tutte«.

Obiskal sem prijatelja Bettetta in ga prosil, da mi pove, zakaj je odšel iz Ljubljane, kako je z njim v Ljubljani, kakšno je gledališče, na katerem deluje in kakšne utise je dobil v Nemčiji. Iz najinega pogovora posnemam najvažnejše podatke, ki utegnejo slovensko javnost zanimati.

Bettetto je pel 15 let na dunajski dvorni operi, srce ga je vlekle v domovino in na povabilo Hubada se je rad odzval, zapustil svoje sijajno mesto, gotovo v finančnem oziru lepše kot v domovini in prišel v Ljubljano v opero.

Po lanskim, večmesečni boleznimi v grlu se je deloma zaradi nezadovoljstva razmer, največ pa zato, da vidi in sliši kaj novega v svetu, odločil za ponudni enoletni angažma na državni operi v Münchenu. Lepo so ga sprejeli iz kurtiozije, vendar hladno, rezervirano. — Toda po prvem njegovem nastopu dne 17. septembra 1930 v Mozartovi operi »Čarobna piščale« (Sarasro) ste bili publika in kritika — obe ste v takem velemestu rigorozni — z njim zadovoljni. Ze pri angažmaju je uprava münchenske državne opere Bettetto opozorila, da je navada tam taka, da vsakega novodošlega pevskega kritika strga in da naj si tega ne jemlje preveč k srcu. V njegovem slučaju je bilo narobe: Kritika je enodušno pohvalila njegov glas, njegovo muzikaliteto in njegovo umerjeno igro.

Državno gledališče v Münchenu (poslopje) je staro nad 100 let, ni modernizirano, pač ima oder enako velik kot dunajska dvorna opera, v avditoriju sijajno akustiko, 80 članov zbora, do 90 članov prvovrstnega orkestra, tako da morajo pri polnih zasedbah orkestra odstraniti prve vrste parternih sedežev. Intendant gledališča je baron Frankenstein, generalni

znanzju. — Žalostno pač, da so nekateri ljudje po vseh gostilnah in kavarnah govorili o njegovih neuspehih na novem mestu. Naj se obrnejo ti ljudje v svoji pristni kranjski zavidiljivosti do glasbenega referenta zagrebškega »Morgenblatta« g. Stotterja, ki jim lahko pove mnenje priznanega basista münchenske opere Sternecka o Bettetu. Kot njegov »Stimmkolega« se je izrazil o njem najlaskavejšje. — Naj poskusijo ti malenkostni ljudje malo v tujino, pa bodo veseli, če pridejo na petje vsaj za poizkušnjo. Na vprašanje Bettetta pri vodstvu državne opere v Münchenu, če se niso v prognozi o njegovih zmogljivostih zmotili, mu je direktor Bankner izjavil: »Wir sind glücklich, dass wir Sie haben«.

O kolegialnosti na operi v Münchenu pravi Bettetto, da se je počutil tam kot v nebesih. Nikoli ni slišal iz ust pevca zabavljanja na svojega kolego, doživel ni niti male intrige, vsak dan stori vse po svojih močeh v korist zavoda in umetnosti.

Bodi ljubi naš Bettetto iskreno pozdravljen v domovini z željo, da se čimprej stalno vrne med nas.

Z. P.

Mignon

(Julij Bettetto kot gost, Gavellova v naslovni vlogi.)

V torek je nastopil po daljšem času na domačem odru zopet naš priljubljeni Bettetto, ki je sedaj član opere v Monakovem. Kot Lothario v Thomasovi operi »Mignon« je pokazal svoje velike pevske in igralske sposobnosti, ki so nam vsem znane. V dinamičnih otenkih je Bettetto še napredoval, glasovno je ostal prav tako svež in sočen, kakor je bil. Igra mu je odtehtana, nobena gesta pri njem ni odveč, nobena šablonska. Prav veselim se njegovega ponovnega nastopa v Mozartu. Gavellova je postavila na oder čudovito Mignon — za oko in za uho. In še tri dni je pri nas angažirana, pa je nekatere dialoge in duet z Bettetom podala slovenski. Poje tako naravno in le lahkoto, da lahko svojo pozornost osredotoči na vlogo samo. V vsaki novi vlogi nam poda novi tip. Mislim, da je Gavellova najboljša teaterska sopranistka Jugoslavije. Višar je s svojim prikljupljivim, kultiviranim organom žel zasluženo

priznanje, čeprav ima manjši material. Adlešičeva je sedaj pri nas edina nastopajoča koloraturna sopranistka in je svojo nelahko vlogo odela zadovoljivo. Španova, Janko in Simončič so v manjših vlogah bili prav na mestu. Opero so v prid celoti značajno krajšali, mogoče smo čutili radi tega na nekaterih mestih labilnost. Predstavo je vodil dirigent Neffat, ki ni imel težkega posla ter je orkester vedno pravilno podredil pevcem. Takrat moram pohvaliti tudi zboro. Gledališče je bilo razprodano, odobranje po vsakem dejanju in tudi med dejanji obilno. Adlešičeva in Betetto sta od svojih častilcev dobila tudi cvetja. — Slavko Ostere.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Cetrtek, 23. januarja: Zaprtlo.
Petek, 23. januarja: »Mercadet«. Red D.
Sobota, 24. januarja: »Trije vaški svetniki«. Izv.
Nedelja, 25. januarja: ob 15. uri: »Princezka in pastirček«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob 20. uri: »Gospa ministrice«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 26. januarja: »Razbojnik«. Red A.

Opera.

Cetrtek, 23. januarja: »Così fan tutte«. Gostovanje Julija Bettetta. Red C.
Petek, 23. januarja: Zaprtlo.
Sobota, 24. jan.: »Madame Butterfly«. Red E.
Nedelja, 25. januarja: ob 15. uri: »Nina nana, punčka moja«. Figurine. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven. — Ob 20. uri: »Così fan tutte«. Gostovanje Julija Bettetta. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv.
Ponedeljek, 26. januarja: Zaprtlo.
NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU
Cetrtek, 23. januarja ob 20. uri: »Grof Luksenburg«. ab. C. Kuponi.
Petek, 23. januarja: Zaprtlo.
Sobota, 24. januarja ob 20. uri: »Duh zemlje«. ab. A. Kuponi. Zadnjič.
Nedelja, 25. januarja ob 15. uri: »Grof Luksenburgski«. Kuponi. — Ob 20. uri »Odgodena noč«. Kuponi.

Samomor otroka

Ko so listi te-le dni zabeležili vest, da so tam nekje pri Blokah enajstletnega šolarčka potegnili mrtvega iz vodnjaka, so jo zabeležili na zelo različne načine: eni so se previdno izognili besedi samomor, drugi so jo zapisali s tistim starodavnim, dobrodružnim pristavkom, ki vedno pomiri duhove, kadarkoli se zgodi kaj narobe: vzrok neznan, tretji pa so dejali: enajstleten otrok je poiskal smrti iz strahu pred šolo. Ta zgodba je na vsak način malo težjega pomena, kakor da bi jo bilo vredno zapisati samo v bežno kroniko.

Kadar gre odrasel človek na svojo pest v smrt, takrat ni, da bi se svet vsakokrat posebej razburjal — odrasel človek lahko včasih napravi samomor, ki je samo zadnja, najbolj logična črta pod njegov življenjski račun; da se ubije špekulant, ki se mu je vse izmuznilo iz rok, da se morda ubije človek, ki je vse svoje življenje prizadajal samo zlo okrog sebe in nazadnje njegovi vesti ni več obstanka od nezaljubljenih peš — vse to ne more biti nič čudnega, to je samo red sveta!

Toda če se ubije 11leten otrok, mora biti stvar čisto drugačna. Enajstleten otrok se ne more ubiti zavoljo svoje krivde, enajstleten otrok ne more nikoli zagrešiti tako strašnih stvari, da bi mu vest položila roko na samega sebe. Res je, enajstleten otrok, ki se je šel ubijati sam, ni mogel biti čisto tak, kakor so otroci po navadi, ni mogel biti, kakor se reče povsem normalen — toda njegova nenavadnost je mogla biti samo v mehkobi in čezmerni plašnosti srca, njegova nenavadnost je mogla biti samo v občutku strahotne, od vsega sveta izolirane in nerazumljene samote in na sam obup obsojene nemoči. To ni mogel biti tisto, čemur pravijo pedagogi in moralisti »slab otrok« — tak otrok bi bil vrgel kamen za kom, potepel bi se bil za nekaj dni, pobegniti bi bil od doma — otrok pa, ki si upa dvigniti roko samo zoper samega sebe, mora biti sam v sebi lep in plemenit. S smrtjo tega šolarčka pri Blokah je ugonobljeno dragoceno življenje, dragoceno, kakor je dragoceno in sveto življenje slehernega otroka pod solncem.

Ni nam do tega, da bi s prsom kazali za kom — drugim je naloženo, da poiščejo osebnega krivca, če je. Radi bi opomnili samo, da je že zelo pozen čas, da se razmerje med odraslimi, takozvanimi velikimi ljudmi in otrokom doma, v šoli in povsod vsaj malo prilagodi spoznanjem in načinom, ki jih daje in terja sodobni čas. Zakaj življenje tega šolarčka je čisto gotovo pogoltnil tisti brezdanji, tradicionalni prepričanje, ki zeva med starimi in najmlajšo generacijo in ki se mu pogostoma pravi vzgoja. Fri-

Vesti

— **Žezlo za patrijarha Varnavo.** Predstavniki ruskih emigrantov z metropolitom Antonijem v Beogradu so izročili patrijarhu Varnavi žezlo v znak hvalečnosti za pomoč, ki jo je patrijarh prožil ruskim emigrantom. Žezlo je srebrno in pozlačeno ter je okrašeno z ruskim državnim grbom in z dragimi kamni.

— **Minister republike Argentine v Zagrebu.** V tork je prišel iz Beograda v Zagreb minister Argentinske republike g. Alberto Candiotti. Spremljal ga je generalni konzul Argentine v Beogradu g. Celso de Barios. Gost je posetil med drugim tudi bana Savske banovine dr. Petrovića. Minister potuje po Jugoslaviji službeno. Spoznal je naše gospodarske predstavnike in dela na tem, da postanejo trgovske zveze med našo državo in Argentino tesnejše.

— **Smrt uglednega istrskega narodnjaka.** V Tutovljah v Istri je v soboto umrl dr. Sime Červar. Pokojnik je bil poslanec in si je kot narodni delavec v Istri stekel velike zasluge.

— **Velik železniški most čez Savo.** Nedavno je bil dograjen velik železniški most, ki služi pa tudi za vozovni promet, med Klenkom in Šabcem. Most je dolg 680 m. To je edina vez med Sremom in Mačvo. Z njim je Šabec zvezan z normalno progo s Klenkom do Rume. Za gradnjo te proge je predvidenih 5 milijonov Din.

— **Predor na Ivan planini dograjen.** Začetkom februarja bodo na svečan način izročili javnemu prometu železniški prodor na Ivan planini na progi Sarajevo Mostar. Predor je dograjen in ga je že tudi pregledala strokovna komisija in ga odobrila.

— **Velik ples Jadranske straže v slovenskih narodnih nošah bo 24. januarja 1931 v Unionski dvorani v Ljubljani.** 965

— **Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12.** 166

— **Redukcija naših delavcev v Nemčiji.** Izseljeniški zastopnik iz Düsseldorfa se je obrnil na ministristvo za socialno politiko v Beogradu s prošnjo, naj preskrbi delo okoli 1000 našim rudarjem, ki so bili reducirani. Zaradi krize v domači rudarski industriji pa najbrž ne bo mogoče zaposliti vseh teh naših v Nemčiji odpuščenih delavcev.

— **Doktor Aljehin zopet v Zagrebu.** Včeraj zjutraj je došel iz Beograda v Zagreb svetovni šahovski mojster dr. Aljehin. Zvečer je odigral v šahovskem klubu brzoturner s 15 najboljšimi zagrebskimi šahisti.

— **Načrt letaka za Zagrebački zbor.** Uprava Zagrebačkega zbora prosi vse umetnike in reklamne strokovnjake, ki bi želeli sodelovati za načrt letaka letnega velikega sejna v Zagrebu, naj pošljejo osnutke z označbo cene najkasneje do 10. februarja ravnateljstvu Zagrebačkega zbora.

Jz Dravske banovine

— **Slušatelj Aleksandrove univerze v Ljubljani priredil svoj V. reprezentančni ples pod pokroviteljstvom Nj. V. kralja, dne 31. januarja v Unionu.** Vabila bodo v tem tednu razposlali. Kdor bi vabila ne prejel, naj nam to blagohotno oprosti, ker je pri tako velikem številu mogoče, da smo koga prezrli. Reklamacije pošljite na odbor V. reprezentančnega plesa na univerzo, ali pa se vpišite pri vratarju univerze g. Jeranu. Pripravljalni odbor.

— **Plenum vrhovnega zakonodajnega sveta začne svoje zasedanje 29. t. m. ob 16. Na dnevnem redu soje je projekt zakona o zaščiti narodnega pomladka.** Sekcije vrhovnega zakonodajnega sveta začnejo svoje delo 18. t. m. ob 9. Sekcija za proučevanje zakonskih predlogov iz rezora ministristva za prosveto bo delala v zgradbi ministristva za prosveto, sekcija za proučevanje zakonskih predlogov iz rezora ministristva za socialno politiko in narodno zdravje pa v zgradbi ministristva za socialno politiko in narodno zdravje.

— **Tečaj za višje strojnike v Ljubljani.** Kr. banska uprava, referat za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg št. 10/1 namerava prirediti v sporazumu z osrednjim društvom strojnikov in kurjačev v Ljubljani tečaj za višje strojnike, ki se bo pričel v sredo 4. februarja 1931. ob 18. uri zvečer v prostorih Tehniške srednje šole v Ljubljani in ga bo vodil g. inž. Gvidon Gulič, referent za inspekcijo parnih kotlov v Ljubljani. Interesenti, ki še niso prejeli tozadevnih obvestil, se vabijo, da se takoj prijavijo.

— **Zavod za pospeševanje zunanje trgovine** so zaprosile za informacije inozemske tverde, ki se zanimajo za železniške prage in dalmatinski buhač. Podrobne informacije daje Informativno-komercialni oddelek zavoda za pospeševanje zunanje trgovine pod št. 10.002.

— **Preporočevalec, zgodovinski oris jugoslovanskega pokreta med slovensko omladino v l. 1912-1914.** napisal Ivan J. Kolar. Knjiga je našla prijazen odziv tudi med naročniki. Le še malo naklade je na razpolago v knjigarnah in pri založniku Slatnarju v Kamniku. Kdor pa je knjigo že prejel, a naročnine še ni poravnal, naj to čim prej stori. Pišite po položnice na naslov Masarykova c. 12/II. v Ljubljani.

— **Obleke in klobuke kemično čisti, plesira in barva tovarna Jos. Reich.**

— **Licitacija za nabavo gradbenega lesa.** Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu javlja, da bo 2. februarja t. l. v Tirani v Albaniji v vojni intendaturi javna licitacija za nabavo gradbenega lesa. Material je treba ponuditi franko inženjerski magacin Tirana v najkrajšem roku 30 dni, računajoč od dneva izvršenega naročila. Podrobne informacije daje Informativno komercialno odeljenje zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu pod

št. 1884. — 31. januarja bo v Tirani v vojaški intendaturi javna licitacija za nabavo en tisoč kvintalov cementa. Material je treba ponuditi v roku 45 dni od dneva izvršenega naročila. Ponudbe je treba staviti franko skladišče Tirana. Podrobne informacije daje Informativno-komercialni oddelek zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu pod št. 1888.

— **Naval krvi, tesnoba srca, zasoplenost, tesnoba, dražljivost živcev, migrena, ožnost, nespanje** odpravimo kmalu s uporabo naravne »Frans Josefovec grenčice«. Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da služi »Frans Josefovec voda pri zagatenu vseh vrst z najboljšim uspehom. »Frans Josefovec grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 417

— **Vreme.** Včeraj zjutraj ob 7. uri je kazal barometer v Ljubljani 769.8, termometer — 2, pihal je vzhodnik. Oblačnost je znašala 10. V Mariboru je kazal barometer 759, termometer — 6. Bilo je mirno, oblaka 10. Deževalo je samo v Beogradu (0.2 mm). Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 5, najnižja 1. V Mariboru — 6, v Mostaru — 1, v Zagrebu 2, v Beogradu — 2, v Sarajevu, v Skoplju — 2.

Ljubljana

Četrtek, 22. januarja 1931, Vincencij. Pravoslavlji: 9. januarja: Poljevikto.

Nočno službo imajo danes lekarne Kmet na Dunajski cesti, Levstek na Resljevi cesti in Bohinjec na Rimske cesti.

— **Svetosavska beseda v Ljubljani.** Svetosavska beseda, ki bo 27. t. m. ob 20. uri na Taboru ima naslednji spored: 1. Alegorične slike iz zgodovine Jugoslavije, insceniral g. Rudolf Ryška, besedilo spisal g. dr. Ivan Lah; 2. Himna sv. Save; 3. Zabužale gore, poje mešani zbor učiteljski; 4. Slovenske narodne pesmi, poje gđ. Jana Moserjeva, gojenka V. razreda drž. učiteljske; 5. Prstan in Na begu, poje ženski zbor učiteljski; 6. Na Adrio in Adrijansko morje, poje moški zbor učiteljski; 7. Smešno čudo. Kozar in Kolo, poje mešani zbor učiteljski. Vse pevske točke dirigira pevovodja pevskega zbora drž. učiteljski g. prof. Emil Adamič. Na prireditvi sodeluje orkester narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga«. Opozarjamo, da je pristop k svetosavski besedi dovoljen vsakomur brez posebnega vabila. Čisti dobitek prireditve je namenjen zgradbi pravoslavne cerkve v Ljubljani in zato toplo priporočamo obisk te tradicionalne nacionalne proslave.

— **Prireditelj Jadranske Straže v slovenskih narodnih nošah dne 24. t. m. v Ljubljani v Unionski dvorani** bo letos nekaj izrednega v vsakem oziru. Z mrzlično naglico se dela že delj časa na dekoracijah dvorane, ki bodo posebnost

Jz drugih banovin

Krvnik Hardt je opravil svojo dolžnost

Prva justifikacija v Kumanovem

Iz Kumanova poročajo o justifikaciji zakrnjenega zločinca Arnavta Čerina Isenovića iz Kumanova, ki je bival pred leti v preševskem srezu kot odmetnik. Meseca oktobra lani ga je sodišče v Kumanovu obsodilo na smrt zaradi razbojništva in dvojnega umora. Ker je to bila prva justifikacija v Kumanovu, je vzbudila med prebivalstvom, zlasti pa med muslimani, veliko senzacijo.

Ljudstvo se je zelo zanimalo za dan justifikacije. V ponedeljek ob pol 7. uri je sarajevski krvnik Hardt prišel s svojim pomočnikom v Kumanovo. Čim je došel, se je v mestu razširila vest o njegovem prihodu bliskoma. Nastanil se je v hotelu »Kumanovo«, pred katerim se je zbrala množica ljudstva, da bi videla krvnika in njegovega pomočnika. Isti dan so zločincu sporočili, da bo obešen v tork zjutraj ob 7. uri. V ponedeljek je razbojnika obiskala še mati in hči, učenka ljudske šole. Obsojenec je čit-

tal ves dan koran in molil do jutra in ko so ga skozi okno vprašali, če poje, je odgovoril: »Ne pojem, temveč se priporočam Bogu.«

Ljudstvo se je zbralo že ob 5. zjutraj na mestu, kjer so bile postavljene vislice. Prostor pred orožniško vojašnico je bil natrpan. Okoliški zidovi in okna so bila zasedena. Ob 7. uri so pripeljali obsojenca iz zapora pod vešala. Sreski pisar mu je še enkrat prečital smrtno obsodbo, katero je obsojenec mirno poslušal in katera ga očitno ni razburila. Po prečitani obsodbi je pristopil k razbojniku še muslimanski duhovnik in prečital kratko molitev. Tudi obsojenec je molil v arabskem jeziku. Nato je sam stopil na stolček pod vislicami in krvnik je izvršil smrtno kazen. Zdravnik je kmalu nato ugotovil smrt obsojenca. Krvnik je slekli rokavice, jih vrgel pred noge obsojenca in rekel komaj slišno, obrnjen proti sodnikom: »Gospod predsednik, pravici je zadoščeno.«

Okovanega Medića stražijo 4 orožniki

Ze včeraj smo poročali, da se je orožnikom posrečilo prijeti zloglasnega razbojnika Medića. Iz Šibenika poročajo, da je aretacija Todora Medića vzbudila po vsej severni Dalmaciji pravcato senzacijo. Ljudje se čudijo, da je razbojnik tako žalostno končal svojo zločinsko karjeto, vsi so mislili, da se bo po begu iz kaznilnice, ko je bil obsojen na smrt, sodil sam. V močnem spremstvu orožnikov so ga poneli po aretaciji izročili v zapore šibeniškega okrožnega sodišča. Pri vходу v sodišče se je razbojnik nasmešnil in rekel: »To-le bajto pa dobro poznate! O aretaciji Medićeve so obvestili vse višje uradnike. V prisotnosti predsednika sodišča, državnega pravika in sreskega načelnika je Medića preiskal zdravnik, mu zašil rano in ga cepil proti tetanusu. Zdravnik je izjavil, da rane niso nevarne. Na vprašanje, kako mu je uspelo pred letom dni pobegniti iz šibeniške temnice in kdo mu je pomagal, je Medić odgovoril: »Nisem nikak podlež, ki bi mogel izdati tistega, ki mu dolgujem hvaležnost!«

Medić je okovan v 15 kg težke okove, ki so nalašč za njega napravljene in kakršnih nima nobena druga temnica v državi. Stražita ga 2

orožnika pred vrati celice, 2 pa na dvorišču pod oknom. V tork je Medić slavil svojo krstno slavo sv. Jovana in je zahteval vina in rakije.

Razprava proti razbojniku se bo skoro pričela. Medić mora odgovarjati za razne zločine, ki jih je izvršil po begu iz kaznilnice; med tem je ubil tudi nekega orožnika.

b Ponarejene potnice. Francoske obmejne oblasti so ugotovile, da prihajajo naši brezposelni delavci v Francijo za zaslužkom s ponarejenimi potnicami. Nedavno so oblasti zavrnile zaradi tega okoli 100 naših delavcev. Oblasti so ugotovile, da sta potnice ponarejala neki Vidaković in Praštaloš iz Bosanske Dubice. Bila sta takoj aretirana. Posrečilo se jima je spraviti na ta način dokaz naših delavcev v Francijo.

b Tolpa mladoletnih zlikovcev. Iz novega Sada poročajo, da je tamošnja policija izsledila tolpo 15 mladoletnih zlikovcev, ki so kradli po mestu kakor srake. Najprvo je policija prišla nekega dečka, kateremu je neki šofer izročil pismo s 3000 Din. Deček pisma seveda ni izročil naslovljencu, temveč ga odprl in obdržal denar zase. Stražnik ga je naslednji dan aretirati, narkar je mladi lopov izdal še ostalih svojih 14 tovarišev.

za Ljubljano. Vojna mornarica je že poslala krasno izdelane male hidroplane, ki bodo brneli s pomočjo posebnih priprav po dvorani, dvorana sama pa ne bo brez umetniških okraskov, spominjajočih na naše morje in našo mornarico. Vrše se že vaje za nastop najrazličnejših slovenskih skupin, ki bodo izvajale samo nacionalne slovenske plesse. Občinstvu se bo tudi zopet nudila prilika, da si izbere tri najlepše izmed narodnih noš, ki bodo dobile posebno priznanje. Toda tudi drugi plesi pridejo na vrsto. Spodaj se bo lahko vsak izkazal v najmodernejši plesni umetnosti, v srebrni dvorani pa bodo imeli prednost valjček in polka ob zvokih domačih harmonik. Skrbljivo je, da se bo vsak počutil domače in prijetno, zato naj nihče ne zamudi prilike in naj si pride ogledat to prireditve.

■ Vseuč. prof. dr. A. Gosar bo danes ob 18. uri v zborniški dvorani univerze nadaljeval svoj cikel javnih predavanj o »socioloških in ekonomskih osnovah moderne družabne reforme«.

■ Tretji prosvetno-glasbeni večer Nar. žel. glasb. društva Sloge. V ponedeljek 26. t. m. ob 20. uri bo priredila naša klavirska virtuosinja gđ. Jadviga Poženelova v glasbeni dvorani »Sloga« v Ljubljanskem dvoru (Pražakova ulica) klavirski koncert z zelo izbranim sporedom, na kar že danes opozarjamo članstvo in glasbo ljubeče občinstvo.

■ Družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani bo drevi ob pol 21. uri v restavracijskih prostorih »Zvezda«. V ciklu predavanj »Ljudska univerza« pride na vrsto predavanje o zanimivem predmetu »Socialne in gospodarske razmere v rimski državi ob času apostola Pavla«. O tem bo izpregovoril monsignore prof. dr. Josip A. Ujčič. Gospod predavatelj je znan govornik, ki zna hitro pridobiti poslušalce z govorno besedo in duhovitim obravnavanjem predmeta. Vstop je brezplačen. Gostje so dobrodošli.

■ Vsem civilnim in vojaškim upokojencem! V izogib nepotrebnih reklamacij javlja dravska finančna direkcija v Ljubljani civilnim in vojaškim upokojencem svojega področja, da se jim bo odkupnina za osebno delo za leto 1931 (kuluk) odtegnila od februarске pokojnine. Kuluk znaša tridnevno pokojnino, to je eno desetino mesečnih pokojninskih prejemkov brez draginskih doklad.

■ Prvi učiteljski zabavni večer s plesom. V nedeljo 1. februarja priredi Učiteljski pevski zbor UJU svoj prvi zabavni večer s plesom v vseh prostorih Trgovskega doma (Simon Gregorčičeva ulica). Na sporedu so pevske točke zbora, solne točke in pa Jazz-Odeon in ples. Predprodaja vstopnic je v knjigarni Učiteljske tiskarne.

■ Sadjarska in vrtnarska podružnica na Viču priredi drevi ob 19. uri v risalnici osnovne šole na Viču svoje 6. predavanje.

■ Dijaška proslava Sv. Save bo 27. t. m. ob 9. uri na Taboru. Po cerkvenih obredih in sekanju kolača bo govoril domačin g. Zivko Lukić o zaslugah sv. Save za naš narod in za ustvarjanje Jugoslavije. Sledi še pester spored. Vstop je prost.

■ Redni letni občni zbor Glasbene Matice ljubljanske bo v soboto 7. februarja ob 20. uri v pevski dvorani Glasbene Matice ljubljanske v Vegovi ulici. Dnevni red običajen: Poročila funkcionarjev in slušajnosti.

■ II. Simfonični koncert letošnje sezone bo v petek 6. februarja t. l. Pod vodstvom dirigenta L. M. Škerjanca bosta izvajala združena orkestra: operni orkester in orkester orkestralnega društva izredno lep, interesanten program.

■ »Ekskurzijski Fond Akademskega Kluba Elektrotehnikov« v Ljubljani ima svoj redni občni zbor dne 26. januarja 1931. ob 16. uri v posvetovalnici mestnega magistrata. K udeležbi se vabijo vsi člani Nadzorstvenega Sveta E. F. A. K. E., ustanovni, podporni in redni člani. Upravni odbor E. F. A. K. E.

■ Šipe so mu pobili. Ivan Škraba, stanujoč v Breštu št. 48 pri Igu, je prijavil policiji, da so mu neznani storilci pobili na njegovi nedograjeni hiši na Ižanski cesti pri Iškem mostu štiri šipe in mu povzročili 132 Din škodo.

■ Košara z električnimi žicami najdena. Našla se je košara z električnimi žicami in orodjem. Košaro dobi lastnik pri najdeninskem uradu št. 1 na policijski upravi.

■ Tatvina v šolskih prostorih. Stanku Dobovičniku, dijaku realne gimnazije v Vegovi ulici, je bila ukradena med 12-30 in 13-30 uro iz nezaklenjene šolske sode violina, vredna 450 Din.

■ Tatvina ročne torbice. Uradnica tehničnega odelka kr. banske uprave Adela Golobova, stanujoča na Resljevi cesti št. 3, je prijavila policiji, da ji je neznan storilec ukradel iz nezaklenjene prednje sode raz kredence usnjato ročno torbico, vredno 50 Din, z okoli 60 Din gotovine, železniško legitimacijo za polovično vožnjo, več potrdil, pismo, žepni robc z njenim monogramom in denarnico v skupni vrednosti 150 Din. Tatvine je osumljen neki 18letni mladenič, ki je prosil jesti in mu je mati ukradene ga. Angela Golobova postregla s škodljivo kavo.

Trebnje

■ Izseljevanje. Pred nekaj dnevi se je odpeljalo iz našega kraja več mladeničev v Argentino, da si zaslužijo kruh, katerega pri nas niso mogli dobiti. Opazovali smo jih, ko so odhajali. Močni, mladi, polni življenjske sile! Domovina jim ni nudila zaslužka, odšli so v tujino, kjer bodo vložili vse svoje moči, da bodo prišli lahko nazaj izčrpani in izmučeni umirati, še večji reveži kot so odšli!

Maribor

m Zborovanje Okrajnega kmetijskega odbora. V torek je na sresnem poglavarstvu zboroval mariborski Okrajni cestni odbor pod vodstvom predsednika g. Jakoba Florjančiča in ob navzočnosti sreskega poglavarja g. dr. Hacin. Odbor je rešil vse tekoče posle in sprejel tudi proračun za leto 1931, ki znaša 170.696-90 Din dohodkov in 170.696-90 Din izdatkov, tako da je popolnoma uravnovešen. Vse debate na zborovanju so bile stvarne in mirne.

m Smrtna kosa. V nedeljo so v Mirno pri Gorici položili k večnemu počitku vzorno primorsko mater ga. Alojzijo Faganeljevo, posestnico, trgovko in gostilničarko. Pokojnica, ki je doživela 76 let, je bila mati tukajšnjega učitelja g. Faganelja. Vzorni ženi večni mir, preostalih pa naše globoko sožalje!

m Modernizacija prodajalne Bat'a. Mariborsko prodajalno Bat'inih čevljev na Aleksandrovi cesti so pričeli ta teden temeljito preurejati in modernizirati. Dela bodo trajala nekaj dni.

m Usodno naraščanje brezposelnosti. V tekočem mesecu narašča število brezposelnih v Mariboru do višine, kakršne doslej od osvobodjenja še ni bilo. Pred Borzo dela je bil včeraj tak naval, da je bil prehod z Glavnega trga preko Rotovškega na Slomškovega silno oviran in je policija morala delati red. Uradništvo posredovalnice sploh ne zmaguje več dela.

m Novi športni klub »Maraton«. V torek zvečer je bil v lovski sobi hotela »Orel« ustanovni občni zbor novega športnega kluba »Maraton«. Obisk je bil izredno velik in šteje novo društvo že krog 150 članov. Za predsednika je bil izvoljen zdravnik g. dr. Alfonz Wankmüller, za podpredsednika pa častnikar g. dr. Fran Valovec. Novi klub bo gojil vse sportne panoge in bo takoj pričel z delom.

m Hönigmannovo udejstvovanje na Sušaku. Predstojništvo mestne policije na Sušaku je ugotovilo, da je bil zloglasni mariborski, v Leobnu v Avstriji aretirani vlomilec Josip Hönigmann koncem decembra tudi na Sušaku in je najbrže izvršil vlom v stanovanje prof. Grabovca in odnesel zimsko suknjo vredno 2800 Din; dva para čevljev, vrednih 500 Din, razno perilo, vredno 500 Din, samokres, vreden 500 Din ter aparat za britje, vredni 150 Din, skupno tedaj predmetov v vrednosti 4450 Din. Nadalje je ugotovila, da je bil tudi v pisarni odvetnika dr. Bonetiča, kjer se je predstavil pod imenom Hochmüller.

m Aretacija dveh tihotapev. V torek zvečer je policija aretirala 32letnega Franca Vebra, ker je prodajal vtihotapljene kamenčke za vžigalnike, včeraj jutraj pa je na Glavnem trgu izsledila vdovo Marijo Pongračičevo iz Rač s sabinarom.

m Tatvina orodja. Pretekli teden so neznan tatovi ukradli iz prostorov neke nove, še neobjudene hiše v Stritarjevi ulici več kosov različnega instalacijskega orodja v skupni vrednosti 1150 Din last instalacijskega mojstra Riče. Tatvino so opazili šele v torek, za tatovi pa ni sledu.

Gelje

* Svetosavska proslava. V torek 27., na dan sv. Save bo v telovadnici mestne narodne šole proslava za šolsko mladino. Po cerkvenem obredu blagoslovitve kolača nastopijo učenci s petjem in deklaracijami. Proslava se prične ob 10. Občinstvo je k proslavi vlnudno, vabljeno.

* Svetosavska zabava. Tradicionalna vsakoletna prireditelj pravoslavne cerkvene občine bo letos v soboto 7. februarja s pričetkom ob 20'30 v veliki dvorani Celjskega doma. Vabila se že razpošiljajo, če pa bi ga kdo pomotoma ne prejel, naj ga zahteva od funkcionarjev cerkvene občine.

* Velik izlet na Celjsko kočo. V nedeljo 1. ter na Svecino 2. februarja bodo priredili celjski smučarji in planinci velik izlet na Celjsko kočo. Oskrbniki koče bo za ta dva dni pripravil dobro pogostitev ter bo kosilo stalo samo 10 Din.

* Imenovanje v sodni službi. Sodnik sreskega sodišča v Šoštanj, g. Lesjak Jurij je imenovan kot namestnik državnega tožilca v Celju.

* Obrtnike, ki se bavijo s predelovanjem in prodajanjem življenjskih potrebščin, opozarja mestno načelstvo na določila zakona o nadzorstvu nad življenjskimi potrebščinami z dne 8. II. 1930. Proti kršilec tem določb se bo postopalo po zakonu.

* Predavanje. V ponedeljek 26. t. m. ob 20. bo predaval na Ljudskem vseučilišču v meščanski šoli profesor g. dr. Zveč Fran o temi »Ali je spolna vzgoja potrebna«. Na to velevažno vzgojno predavanje opozarjajo zlasti starše. Mladini pod 17. letom je dostop prepovedan. Ljudsko vseučilišče si je nabavilo nov moderen skioptični aparat in bo v bodoče prirejalo več predavanj s skioptičnimi slikami. — V Prosvetnem društvu v Ljudskem domu bo predaval v ponedeljek 26. t. m. ob 20. tajnik ljubljanskega aerokluba g. dr. Rape Stane o doživljajih v zraku morja.

* Smrtna kosa. 21. t. m. je umrla ga. Petrič Marija, 73 let stara zaslužnica iz Gosposke ulice št. 24.

* Zgleditev za ljudsko delo. Mestno načelstvo opozarja vse osebe, ki so zavezane ljudskemu delu za nedržavne ceste (vsi v mestni občini stanujoči za delo sposobni moški od 18 do 60 let, ki plačujejo katerikoli neposredni davek) in vse davčne zavezance neglede na spol, starost in delovno sposobnost, ki ne spadajo pod obveznost obveznega dela ter plačujejo nad 100 Din neposrednega davka, da se od 22. do 26. t. m. zglede na mestnem načelstvu v sobi št. 6 po sledečem vrstnem redu. Osebe, ki imajo rodniška imena od A do E četrtek 22., F do L petek 23., M do S sobota 24., T do Z ponedeljek 26.

* Najdba. V torek so našli v mestu rjavo usnje; moško rokavico za levo roko. Lastnik jo dobi na policiji.

Premijera Treh vaških svetnikov

Ljubljana, 21. januarja. Nocoj se je pred polnim gledališčem vršila v drami premijera ljudske veselice »Trie vaški svetniki«, ki je svoj čas že po gostovanju Tegernseerjev doživela pri našem občinstvu zelo tople sprejem. Pri nas je delo zrežiral Lipah in igra je žela mnogo priznanja in pomenovnega aplavza pri odprtih scenah. Glavno vlogo je sijajno podal Cesar, tretjega svetnika je zelo uspešno kreiral Smerkolj, ki je s tem večerom obenem praznoval dvajsetletnico svojega dela pri naši drami in je prejel košaro cvetja. Izmed ostalih, ki so uprizoritvi pomagali do spontanega uspeha, je prejela cvetja tudi gđ. Boltarjeva. S »Tremi vaškimi svetniki« je prišla na repertoar igra, ki bo lahko polnila hišo in bo občinstvu tudi nudila dovolj dostojne zabave.

Kranj

Kranjska grla in želodci. Lansko leto smo popili v našem mestu 111 hl 30 l vinskega mošta, 2639 hl 18 l vina in 1437 hl piva. Zaklanih je bilo v mestu 772 goved, 460 telet in 1022 prašičev, vplanih pa je bilo 586 telet, 118 prašičev, 51 drobnice in 55 kozličev. Skupno se je prodalo v Kranju 1. 1930 80.851 kg mesa in slanice.

Lov občin Predvor. Dne 2. marca ob 9. uri dopoldne se bo oddajal pri sreskem načelstvu lov občin Predvor.

Obrtno keglanje. Vsak ponedeljek, sredo in soboto se vrši na zimskem keglu »pri Petrkuc« obrtno keglanje na dobitke.

Registracija vseh motornih vozil. Vsi tovorni in osebni avtomobili, avtobusi in motorna kolesa morajo biti tudi v l. 1931. na novo registrirana. V svrhu izdaje novih evidenčnih tablic mora vsak lastnik motornih vozil predložiti prošnjo in prijavo. Mestno županstvo v Kranju bo razdelilo tozadevne tiskovine na posamezne lastnike, ki naj oddajo izpolnjene prijave pri tukajšnjem sreskem načelstvu.

Pospeševanje kokošjereje. Banska uprava v Ljubljani priporoča vsem perutninarjem in drugim interesentom v rejo rjavo štajersko kokoš. Valilna jajca in enodnevna piščeta te pasme se bodo prodajala po zelo znižani ceni po 1 oz. 3 Din.

Škofja Loka

Občni zbor krajevnega odbora Rdečega križa je v četrtek 22. t. m. ob 20. uri v mestni posvetovalnici v Škofji Loki. Dnevni red običajen. Članstvo vabljeno!

Okrajni cestni odbor škofojloški se je sestel v ponedeljek k seji pri načelniku Matevžu Zihnerlu na Spodnjem trgu v Škofji Loki. Ob polnoštevilni udeležbi so člani vzeli v pretes obračun in proračun za škofojloški okraj s posebnimi tolnačenjem želji in potreb krajevnega cestnega parka, ki prehaja z novim zakonom in skupni delokrog sresa kranjskega. Definitivna likvidacija cest okraja se izvrši v januarju.

Nova trgovina. Škofojloška elektrarna je otvorila poleg svojih uradnih prostorov na Spodnjem trgu v Škofji Loki pripravno urejeno trgovino za prodajo elektriških in radijskih potrebščin vseh vrst.

Premestitev. Politično upravni uradnik Vincenc Vidmar je v istem položaju premeščen stalno k sreskemu načelstvu v Litijo. Kot pisarniška moč je pridelen pisarni sreskega prosv. ref. v Škofji Loki učitelj g. Mikuš.

Bled

Poroka. Te dni sta bila poročena g. Valentin Kristan, oblastno koncesionirani tesarski mojster na Selu pri Bledu in gđ. Katarina Cengle, posestnikova hčerka iz Ribnega pri Bledu. Obilo sreče!

Smuški odsek Sokola je napravil preteklo nedeljo pod vodstvom br. Ulčarja smuški izlet na Pokljuko s sestopom preko Koprivnika na Bohinj. Udeležilo se je izleta 14 članov. Imeli so krasno vreme. — Smuški odsek je napravil zvečer v dvorani Sokolskega doma družben večer, h kateremu je prišlo okoli 60 članov. Zabava je bila zelo animirana ter je trajala pozno v noč.

Šmartno pri Litiji

Društvo »Narodni dom« v Šmartnem priredi 25. t. m. ob 15. uri v Sokolski telovadnici igrokaz »Skok v zakonski jarem«.

Kmetijsko nadaljevalna šola začne danes z rednim poukom. Šola bodo vodili priznani strokovnjaki pod vodstvom upravitelja Maksa Kovarčiča.

Pretep. V nedeljo 18. t. m. je prišlo v gostilni »Železnik« do hudega pretepa. Spor, ki je nastal med grajščinskimi hlapcem iz Grmač in hlapcem g. Izgorška iz Šmartna, bo poravnal g. sodnik v Litiji.

Vodstvo tuk. reševalnega odseka pri prost. gasilnem društvu je prevzel g. Janez Lubič, fotograf in posestnik na Ustju.

Izumiranje. Ne mine teden, da ne bi potrkala na vrata bela žena. Tako je v najlepši moški dobi 48 let v Jablanci podlegel dober posestnik in vnet gasilec g. Anton Lavriha. Pokopali smo ga v nedeljo 18. t. m. Ganljiv je bil prizor, ko so ga tovariši gasilci prinesli pred gasilni dom, kjer je dekan g. Gornik krsto blagoslovil. Pogreba se je udeležilo 5 gasilskih društev, med temi Šmartno in Litija z zastavami in z gasilsko godbo iz Litije na čelu. Zapušča ženo s tremi nepreskrbljenimi otroci. Slava mu! Zalujočim naše sožalje!

Imenovanje. Mesto v prednjaški sokolski tečaj odšlega učitelja srbohrvatskega jezika na tukajšnji osnovni šoli je postavljen g. Jože Tavželj iz Litije.

Prijubljenci šmarni igralce g. Janko Trele se nahaja že več tednov radi rahlega zdravlja v Egiptu. Vrne se, kakor poročajo, prihodnje dni. Ključemo mu: dobrodošle!

Občni zbor. Tukajšnje prostovoljno gasilno in reševalno društvo je imelo svoj 46. letni občni zbor. Potrdil se je star odbor, le blaginikom je bil sedaj izvoljen g. M. Adaničič. Burna je bila debata glede Samopomoči.

Jugoslovanci. G. Jože Gruđen bo odslej ob nedeljah kolportiral »Jugoslovana«. Segajte pridno po njem!

Sv. Avguštin in stvarjenje sveta v šestih dneh

V torek 20. januarja se je vršilo v »Alojzije-« (Poljanska cesta 4) zelo zanimivo predavanje. Univ. prof. dr. Matija Slavič je predaval o Avgustinovi razlagi svetopisemskega šestodnevja. Najprej je prebral odlomek iz sv. pisma, kjer je govor o stvarjenju sveta v šestih dneh. Nato pa je začel svoje zanimivo predavanje.

Problem stvarjenja sveta zanima vsakega človeka, posebno pa učenjake, tudi sv. Avgustin se je veliko let bavil s tem problemom.

Da pokaže težkoče pri razlaganju svetega pisma, je g. predavatelj podal nekaj naravoslovnih in bogoslovnih teorij o postanku sveta.

V kozmogoniji (nauk o postanku vesoljstva) je omenil Kant — La Place-ovo teorijo. V začetku je bila plinasta prasnica, ki se je radi težnosti in odbojnosti začela vrtili. Nastalo je neko jedro, okrog katerega se je zbirala plinasta masa. Krogle so se začele ohlajati — nekatere preje, druge pozneje — in to ohlajanje je trajalo milijone in milijarde let in traja še danes.

Prav tako je z geogonijo (nauk o postanku zemlje). Zemlja je bila v začetku žareča plinasta masa, ki se je radi temperature v vsejmiru in pa radi padavin začela ohlajati. Okoli nje se je naredila skorja in pramorje.

Paleontologija se bavi v starožnostimi naše zemlje.

Tu pridejo v poštev okamenjene rastline in živali. Po raziskavanjih ločimo več dob. V prvi dobi ni bilo nikakega življenja. Tej sledi prvotna doba, kjer se pojavijo prva bitja in gozdovi. Potem je druga doba, kjer nahajamo iglasta drevesa in plazilce. V terciaru imamo že sesalce. Koncem diluvija (del kvarterne dobe) pa se prikaže človek.

Tudi razvoj zvezd je trajal več milijonov let in solčni sestav se še sedaj razvija.

To so izsledki znanosti, ki se ne zadovolji z odgovorom, da je bil svet ustvarjen v šestih dneh.

Razlagalci sv. pisma so v različnih dobah različno tolmačili to šestodnevje.

Skolastiki so razlagali dobesedno, to se pravi, da je svet nastal v šestih dneh. Ko je naravoslovje napredovalo, so se eksegeti skušali zavarovati z vesoljnim potopom, da so namreč z njim vsi sledovi prejšnjega sveta zabrisani.

Restitucijsko teorijo so zagovarjali posebno protestanti. Trdili so, da je Bog v teh šestih dneh svet samo popravil, ker je bil porušen po neki prejšnji katastrofi. Toda o tej katastrofi ne vemo ničesar.

Konkordantna teorija uči, da pomenijo ti šesti dnevi le šest poljubno dolgih dob. Idealizem pravi, da je to le šest momentov božjega stvarjenja. Vizijaska teorija: Bog je Adamu razodel postanek sveta v viziji, ki je trajala šest dni.

Vse te teorije pa imajo svojo dobro misel, pa tudi svoje nedostatke, tako da popolne teorije ni.

Poglejmo, kako si je sv. Avgustin razlagal šestodnevje. V prvi knjigi o postanku sveta proti Manihejem ima dobesedno razlago, kakor so to do tedaj vsi, razen Origena, razlagali. Vendar je pa Avgustin sam čutil nedostatke te razlage in si ni dal miru, dokler ni tega 4 naslednji knjigi popravil. Tu pravi: »Kako bi se mogle živali v enem dnevu sploščiti, roditi, se razmnoževati in napolniti zemljo in morje. Pa tudi ta knjiga ni končana, ostala je nepopolna. Sv. Avgustin pa je razmišljal dalje in je po petnajst letih spisal 12 knjig proti Manihejem. Tu se je odločil za misel, da je Bog ustvaril brezoblično snov hkrati, potem pa se je ta snov po danih zakonih razvijala dalje. To se sliši kakor razlaga učenjaka iz 20. stoletja. Tudi v zadnjih treh knjigah svojih izpovedi razlaga sv. Avgustin šestodnevje. »Toda naš razum je slab,« pravi, »in kdo more spoznati, kaj je Mojzes mislil.«

Samomor občinske reve

Obesila se je v gospodarskem posloplju.

Slovenske Konjice, 20. januarja.

Pred dnevi se je zatekla k županu občine Tepanje pri Konjicah g. Stefanu Pauliču občinska reva Valant, stara 60 let.

Zenica že dalje časa ni imela nobenega pravega doma in tudi ne bližnjih sorodnikov. Gosstoljubni in dobrosrčni župan jo je vzel rade volje pod streho in ji dajal tudi hrano. Ko so jo pa v ponedeljek 19. t. m. zjutraj klicali k zajutruku je ni bilo od nikoder. Naposled so jo šli iskati še po bližnjem gospodarskem posloplju, kjer so jo našli visečo ob tramu. Bila je že mrtva.

Nesrečnica se je za svojo smrt pač gotovo pripravila, kajti odrezala je vrv od brane, ki pa ji je bila prekratka in jo je morala najprvo razplesti in zvezati, da je dobila dovolj dolgo vrv, s katero se je nato obesila.

Irgovski potnik, ki je znal prodajati gramolone...

Ljubljana, 21. januarja.

Včeraj je stal pred sodnikom poedincem Primož, rojen leta 1880. v Boštetni vasi pri Kočevju, pristojen v Rob, vdovec, irgovski potnik v Novi vasi. Obtožnica mu je očitala, da je izučen žagar, ker mu pa delo ne diši, se bavi s sumljivimi posli in je bil radi tega že l. 1920 pred porotnim sodiščem v Novem mestu obsojen na 3 leta težke ječe. Meseca aprila lanskega leta se je potepal po Štajerskem in je prišel tudi k Antonu Gabršku v Sv. Pongracu. Ta je kupil februarja od zastopnika neznanega trdke Josipa Reharja iz Zabukovca gramofon za 2300 dinarjev. Obtoženec se mu je nalagal, da je zastopnik trdke, pri kateri je Gabršek kupil gramofon, da ga bo zamenjal za manjšega, razliko pa mu bo trdka vpisala v dobro na račun obročnih plačil. Na ta način mu je izvalil gramofon in ga zastavil v Ljubljani za 150 Din.

Priznani ljubljanski trdki Franc Bar je obtoženec prodajal gramofone in plošče proti proviziji. Samo da pride do denarja, si je preskrbel take odjemalce, o katerih je vedel, da gramofonov nikdar ne bodo mogli plačati in je

tako spravil v promet 12 gramofonov. Kupci o gramofone takoj prodali ali zastavili, obtožencu pa plačati prvi obrok, ki mu je šel kot provizija. Pri takih kupcih, ki mu pa liti prvega obroka niso mogli plačati, pa je v svrhu fin-giranja kupne pogodbe prodal gramofone, potem pa jih odvezl in jih zastavil za majhen denar v ljubljanski zastavljalnici.

Obtoženec je svojo krivdo priznal, zagovarjal pa se je, da je škoda večinoma že poravnana. Obsojen je bil na tri mesece strogega zapora, na 2 leti izgube državljskih pravic in na povračilo stroškov.

Tatinski ljudje v škofojloški okolici

Škofja Loka, 21. januarja.

Dočim je imela Škofja Loka do zadnjih mesecev mir pred raznimi sumljivimi tipi, so se te dneve prikradli zopet v okraj ljudje, ki jim je malo mari do poštenega dela.

Doslej še ne izsleden tatič se je prikradel v domovanje mizarskega mojstra Hafnerja Fr. na Trnju pri Škofji Loki. Neznane je skušal priti preko gospodarskega posloplja v podstrešje, kar pa je preprečila čuženost domačih ljudi. Okoli ene ure zjutraj je gospodarja zbudilo nenavadno ropotanje pri hiši. V slutnji, da nekaj ne more biti v redu, je mojster poklical domače, sam pa se je odpravil gledat z lučjo v roki.

Čim je Hafner prestopil prag šupe je v medli luči zagledal pri vratih tiskajočega se moškega, ki se je hip nato pognal v tmino, ne da bi ga bilo mogoče spoznati. Ožgane, raztresene vžigalice so najbolje pričale, da si je neznanec iskal poti v stanovanjsko posloplje.

»Nehvaležnost je plačilo svetac« bi lahko dejal dobri kmet s Križne gore, ki je dobrovoljno prenočil dva popotna človeka in jima dal vrhu tega še toplo odejo za ležišče. V jutranji zori sta neznanca izginila. S seboj pa sta odnesla odejo in več parov čevljev.

Vlom v Kmetijsko zadrugo na Dolu pri Hrastniku

V nedeljo zjutraj so opazili v dolski zadrugi, da je pometel ponoči neznan tat blaginjo ter odnesel okoli 3500 Din gotovine. Blaga se ni dotaknil.

Ker ni bilo opaziti nikjer ulomljene ključavnice, se sklepa, da se je nepridiprav skril v mraku v klet. Od tam se je splazil v trgovske prostore, kjer je našel na mizi ključke blaginje. V blaginji ni bilo dosti trgovskega denarja, pač pa več naročnine za »Slovenca«, »Gospodarja« i. dr. liste. Ko je lopov pobasal tisočake, je mirno odprl okno ter se splazil skozi mrežo na prosto.

Hrastniško orožništvo je na delu z vso vnemo in upanje je, da bo tat v nekaj dneh na varnem, kajti vse kaže, da so mu že za petami.

V Savo je skočila

Voznik jo je rešil — Obup brezposelne natakariče

Trbovlje, 21. januarja.

Včeraj popoldne si je v samomorilnem namenu hotela vzeti življenje 26-letna brezposelna natakariča Marica R. Že v zgodnjih popoldanskih urah so jo ljudje opazili, ko je jokajoč begala v dolini gor in dol, vendar pa nihče ni slutil, da je samomorilna kandidatinja. Kmalu nato je krenila na kolodvor in k Savi, kjer je na neki pečini odložila plašč in čevlje, nato pa se pogrnala v mrzle valove. Opazil jo je rudniški voznik Prečnik, ki je takoj prinesel daljši drog, katerega je nesrečnica takoj prijel, nakaar jo je rešil. Rešilni avto gasilskega reševalnega oddelka je obupanko odpeljal domov.

Šoštanj

Sokolsko društvo v Šoštanju ima svoj redni občni zbor v ponedeljek 26. t. m. ob 20. v svojem domu. Sprejet običajen. Udeležba za članstvo obvezna, s. u. nišljeniki vabljeno.

Likvidacija vrtnarstva. Tukajšnji vrtnar Kokošinek Konrad je likvidiral svoje vrtnarske podjetje, ki si ga je lani uredil na vrtu trgovca Antona Kosija in preneha z obratom 5. februarja. Upamo, da se naseli tu nov vrtnar.

Redukcije. Tovarna usnja Fr. Woschnagg in sinovi d. d. v Šoštanju je poleg večjega števila delavcev odpustila tudi nekaj uradnikov in mojstrov. Po praznikih je tovarna nekaj časa stala, ker so montirali nove stroje.

Koncert sok. orkestra. Za koncert sok. orkestra, ki bo prvič nastopil to soboto 24. jan. ob 20. uri v dvorani Sok. doma, pod vodstvom banč. ravnatelja g. Luceta Koritzkega, vlada že veliko zanimanje.

Novo mesto

Pod deske je prišel. 24-letni Anton Cigič, delavec pri trdki »Jugoles« v Črnomlju, je prelagal deske iz kupa na kup, kar se je zrušil nanj stolp zloženih desk in mu zlomil desno nogo v stegnu. Na njegov krik so prihiteli sodelavci in ga rešili ter prepeljali k Usmiljenim bratom v Kandiji.

Sreča v nesreči. Znani šentjernejski gostilničar Anton Majzelj je vozil iz gorjanske soteske Pendirjevke les domov. Pa se mu je na razdrapani poti prevrnil težko naloženi voz in potegnil proti potoku oba konja in voznika. Trikrat so se prekopicnili in vendar ni bilo večje nesreče.

Jubilej. Šentjernejski župnik, duhovni svetnik g. Anton Lesjak, ki že skoro tri desetletja vodi tamošnje dušno pastirstvo in tudi sicer zelo uspešno skrbi za prosep fare in občine, je bil in krepak slavil te dni svojo 74-letnico. Na mnoga leta!

Pomlad. Med tem ko so imeli na Gorenjskem zimo brez snega, ga je bilo pri nas dosti; zdaj je pa tudi tu izginil in imamo pravo pomladansko vreme. Solarček Jože Florjančič je prinesel v torek svojemu učitelju popolnoma razcveto mačeho.

Zakonski načrt o socijalnem zavarovanju in Bratovske skladnice

Dne 15. in 16. januarja se je vršila pri ministrstvu za šume in rudnike konferenca zastopnikov rudarskih oblasti Beograd, Ljubljana, Zagreb, Sarajevo in Split. Udeležili so se konference nadalje zastopniki vseh bratovskih skladnic, in to delegati delodajalcev in delavcev ter zastopniki Udruga rudarskih podjetnikov kraljevine Jugoslavije, zastopnik Rudarske sekcije pokrajinske zveze industrijev v Zagrebu, zastopniki rudarskih delavskih organizacij in sicer: Rudarska zadruga II. skupina, Savez rudniških delavcev Beograda, Bosne, Slovenije in narodni delavski savez v Bosni.

Konferenca je imela namen, da izrazi svoje mnenje k osnutku zakona o socijalnem zavarovanju.

Po vsestranski diskusiji o tem važnem vprašanju je bila enoglasno sprejeta naslednja resolucija:

Rudarske bratovske skladnice morajo ostati in nadalje samostojne in ločene od splošnega zavarovanja delavcev pod nadzorstvom ministrstva za šume in rudnike, in sicer iz sledečih razlogov:

Skupno delo v rudnikih, njegova nevarnost, kakor tudi velika dolgotrajna bolehalna rudarjev, ki so v zvezi s tem delom, vse to je pripomoglo, da so si rudarji že v davni vpostavlili svojo organizacijo samopomoči, ki se je stalno spopolnjevala in dosegla odgovarjajočo dovršenost. Te organizacije so se razvijale v takozvanih bratovskih skladnicah, ki so svojo nalogo tako častno reševale, da so posamezne države in tudi naša pri stvarjanju rudarskih zakonov sankcionirale te ustanove. Zato je potrebno, da se ta preizkušena in dobrotvorna institucija tudi v nadalje obdrži in svoji sedanjih oblik.

Te institucije so v neokrnjeni obliki obdržale vse moderne države. Anglija, Belgija, Francija, Nemčija, Češkoslovaška, Avstrija, Madžarska, Italija itd.

Nameravan spoj bratovskih skladnic s splošnim socijalnim zavarovanjem pod nadzorstvom ministrstva socijalne politike se protivi obstoju te zakonodaje.

Poslovanje bratovskih skladnic je enostavno in vzorno organizirano.

V okrajnih in glavnih upravah bratovskih skladnic so pri vsakem podjetju zastopani delojemalci in delodajalci, ki vzajemno in skladno sodelujejo.

Bratovske skladnice nudijo svojemu članstvu več in raznovrstnih ugodnosti, ki so podzemeljskemu delu potrebne.

Bratovske skladnice posedujejo dovoljno številno članstvo, da lahko nudijo članom potrebno pomoč, kar so v svojem dolgoletnem delovanju tudi dokazale.

Imetje vseh bratovskih skladnic je znašalo v letu 1929 skupno Din 114.062.764, ki je v l. 1930 poraslo za 10%.

Uprava bratovskih skladnic je nadalje znatno cenejša, kar je samo v korist zavarovancev. Upravni stroški so znašali v l. 1929 jedva 4-7% vseh prihodov. Pri uspešnem socijalnem zavarovanju so znašali ti stroški 16% vseh prihodov.

Delavstvo, oziroma zavarovanci smatrajo bratovske skladnice za svoje najvažnejše socijalne ustanove, ki skrbijo za njih in ki so v dosednji obliki prinašale rudarjem velike koristi, češar rudarji ne morejo pričakovati od splošnega zavarovanja.

Vpogled v poslovanje bratovskih skladnic je svoboden tudi delodajalcem, ki vidi potrebe rudarjev in jim mnogokrat nudi pomoč tudi izven svojih obveznosti. Tega pa delodajalec ne bo storil, če ve, da s tem podpira tudi druge gospodarske panoge, ki ne spadajo v njegov interesni delokrog.

Kakor je rudarjevo zdravje in sigurnost v veliki meri odvisna od dela v jami in toplinici, tako tudi njegovo zavarovanje zahteva strokovno nadzorstvo. To nadzorstvo pa lahko vršijo samo strokovni organi rudniških oblasti, ki poznajo posebne prilike posameznega rudnika. Zato je eobhodno potrebno, da ostaja rudarsko zavarovanje tudi v nadalje v njihovih bratovskih skladnicah in pod nadzorstvom rudniških oblasti.

S teh razlogov se jasno vidi, da tvori rudarstvo posebno vrsto zavarovanja in je vsled tega nujno potrebno, da se ohrani v vsem našem socijalnem in gospodarskem življenju ustanove, ki so pokazale s svojo dovršenostjo, s svojo humanitarno misijo in končno tudi s svojim čistim gospodarskim učinkom, da so za nadaljnji obstoj neobhodno potrebne. Omenimo naj še, da so posamezna ministrstva tej zamisli naklonjena in zato tudi ni razloga, da se na tem vprašanju kaj spremeni. Želeli je, da kompetentni krogi upoštevajo te upravičene želje in zahtevke naših rudarjev, katerih življenjske prilike so že itak v pre mnogih slučajih izvanredno otežkočene.

Gospodarske vesti

× Obrtni zakon pred sankcijo. V ministrstvu trgovine in industrije se je zaključila končna redakcija novega obrtnega zakonskega načrta. Kakor se zadržuje na merodajnih mestih, bo zakon že v doglednem času sankcioniran.

× Likvidacija »Termac« zdravilišča d. d. v Zagrebu. »Termac« zdravilišča d. d. v Zagrebu, ki je prodala svoje zdravilišče v Laškem okrožju, uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani za ceno Din 3.330.000, je po odplačilu dolga v znesku Din 3.216.881/46 razdelila preostanek 1500 delničarjem na vsako delnico Din 45/24. Delnice se glasijo po Din 100— nominalne vrednosti.

× Za novo zvezno tarifo s Češkoslovaško. Gospodarske organizacije so poslane vloge, naj se dosedanja jugoslovansko-češkoslovaška zvezna tarifa za blago spremeni in izpolni po novo ugodnejšo tarifo. Radi tega so začeli pri generalni direkciji državnih železnice zbirati material, na osnovi katerega bodo še tekom tega leta začeli pogajanja s češkoslovaškimi državnimi železnicami.

× Oddaja državne pšenice v mletje. Dne 28. januarja t. l. se bo vršila pri provizantskem oddelku ekonomskega oddelka Ministrstva vojske in mornarice v Beogradu licitacija glede oddaje 1.400.000 kg državne pšenice v mletje. »Glas je na vpogled v pisarni Zbornice za TGI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem oddelku.

× Oddaja del za adaptacijo vojašnice »Kralja Petra I.« v Karlovcu se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 4. februarja t. l. pri Inženjeriji Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu. — (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni komandi.)

× Zopet odgodena licitacija kabla. Kakor je že svoječasno v tarifnem odboru in tudi ob drugih prilikah pravilno povdaril tajnik Zbornice za TOI g. Ivan Mohorič, je velika pomanjkljivost v našem prometu baš vprašanje vpostavljenja kablov, ki naj bi spopolnili na našem ozemlju srednjeevropskega kablarskega omrežja. Pred leti je bilo to vprašanje iznešeno od raznih strokovnjakov in tudi država je kazala obilo zanimanja. Proračunski stroški pa so pokazali tako višino, da ni bilo mogoče misliti na redno kritje teh investicij. V tem je tudi vsa zadeva za nekaj časa tudi zaspala. Vendar pa je naša vlada v zadnjem času pokazala mnogo volje, da se to vprašanje postopoma reši in tudi razpisala delno licitacijo gradbe kabla. Ta licitacija bi se imela vršiti dne 23. t. m. Po odredbi ministrstva pa je bila odgodena na nedoločen čas.

× Delovni vitezi v Italiji. L' Italia d' Oggi poroča, da je bilo z ministrskim dekretom imenovanih večje število takozvanih »vitezov dela«. To novo italijansko plemstvo se podeljuje vsem onim, ki so si pridobili na polju narodnega gospodarstva večje zasluge.

× Češkoslovaško-madžarska trgovinska pogajanja. Praški listi poročajo, da bo bodo češkoslovaško-madžarska trgovinska pogajanja na novo pričela dne 1. februarja. Kakor izgleda, se namerava vpostavliti stanje, ki je vladalo pred 15. decembrom 1930. Pogajanja se bodo vršila v Pragi.

Borzna poročila

dne 21. januarja 1931.

Devizna tržišča

Ljubljana, 21. januarja. Amsterdam 22/76 do 22/82, Berlin 13/4575, Bruselj 7/8932, Budimpešta 9/8904, Curih 1095/90, Dunaj 7/9644, London 27/95, Newyork 56/545, Pariz 22/96, Praga 167/33—168/13, Trst 295/55—297/55.

Zagreb, 21. januarja. Amsterdam 22/79 bl., Dunaj 79/94—79/94, Berlin 13/4425—13/4725, Bruselj 789/32 bl., Budimpešta 989/04 bl., London 27/45—27/55, Milan 295/45—297/45, Newyork ček 56/445—56/445, Pariz 220/96—222/96, Praga 167/33—168/13, Curih 1094/40—1097/40.

Dunaj, 21. januarja. Amsterdam 286/11, Beograd 12/557, Berlin 168/92, Bruselj 99/08, Budimpešta 124/15, Bukarešta 4/2275, Kopenhagen 189/99, London 34/521, Madrid 75/20, Milan 37/225, Newyork 711/20, Pariz 27/865, Praga 21/05, Sofija 5/1540, Stockholm 190/35, Varšava 79/66, Curih 137/61.

Curih, 21. januarja. Beograd 9/125, Pariz 20/2525, London 25/0875, Newyork 316/90, Bruselj 72/025, Milan 27/06, Madrid 54/15, Amsterdam 207/975, Berlin 122/78, Dunaj 72/65, Sofija 3/7425, Praga 15/30, Varšava 57/70, Budimpešta 90/25.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 21. januarja. Državni papirji: 7% inv. pos. 86—87/50, vojna škoda 418 do 420, kasa 418—420, februar, marec 416—417/50, 4% agr. obv. 49/50—51, 7% Bler. 79/50 do 79/75 (80, 80/25), 8% Bler. 91/75—92/50, 7% pos. hipot. 79/625—79/75 (79/75). — Banke: Hrvatska 50 d., Prastediona 970—980, Udruga 191—193, Ljublj. kred. 125 d., Medjunarodna 67/50 d. — Industrije: Sečerana Osi- jek 300 bl., Trboveljska 330—335, Slavonija 200 d., Vevče 128 d.

Beograd, 21. januarja. 7% inv. pos. 87, 4% agr. obv. 50—51/50, 7% pos. drž. hip. b. 79, 7% Blairst 79/50—80, 8% Blairst —, 6% be- gluške obv. 66—67, vojna škoda 417/25—417/50, ult. februar 415/75, Narodna b. 8150.

Dunaj, 21. januarja. Bankverein 16/45, Kreditni zavod 46/75, Dunav-Sava-Adria 13/65, Prioritete 89/60, Trbovlje 40, Leykam 2/75.

Žitna tržišča

Na ljubljanskem tržišču tendenca neizpremenjena stalna, promet 1 vagon pšenice. Novi Sad, 21. januarja. Moka: baška štev. 7. 130—140. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 10 vagonov, oves 1 vagon, ječmen 1 in pol vagona, koruza 60 vagonov, moka 18 vagonov, otrobi 14 vagonov. Tendenca neizpremenjena.

Budimpešta, 21. januarja. Tendenca težka, za rž ustaljena. Promet miren. Pšenica: marec 14/27—14/28 (14/27—14/28), maj 14/63—14/65 (14/63—14/64). Rž: marec 10/36—10/42 (10/36 do 10/37, Koruza: maj 12/20—12/35 (12/24 do 12/26), trans. maj 9/79 (9/75—9/80).

Ljubljansko lesno tržišče

Tendenca neizpremenjena mlačna, brez prometa.

Agitirajte za »Jugoslovana«!

Sport

Sportno pismo iz Norveške

Kongsberg, 16. januarja.

Poleg velikega talenta in velike poštornovalnosti norveških tekmovalcev samih, doprinesejo mnogo k uspehu tudi mnogoštevilni sportni mecen, ki se zavedajo, da gre tudi ljubiti sport »rakom žvižgat«, ako ne priskočijo klubom na pomoč s primernimi vsotami. Tekmovalcem je treba nekaj nuditi, da imajo uspeh — potrebujejo smuč, maže in zlasti smučarsko zavetišče, ki leži v takem kraju, kjer so snežne razmere najbolj ugodne, v katerem se odpočijejo od naporenega treninga. To vse vedo na Norveškem. Vsak klub ima svojo smučarsko koč, v katerih se v začetku sezone vrše kurzi za začetnike in za že izvežbane smučarje. Ob vsaki koči je tudi skakalnica. — Toda kje dobivajo ti klubi sredstva za zgradbo koč, ko se vendar pri nobeni tekmi ne pobira vstopnina? Poleg države same in smučarskega saveza pomagajo »sportni mecen«. Naj navedem le en primer, ki se je zgodil baš te dni tu v Kongsbergu. Vkljub temu, da ima tukajšnji klub KIF (Kongsberg Idretts forening) svojo lastno, veliko in nadvse moderno smučarsko koč z imenom Knutti-Hütte, je dobil od nekega tukajšnjega industrijalca v svrhu razširjenja iste Nkr 20.000 (to je 300 tisoč dinarjev)! In koliko enakih primerov bi lahko navedel. In ker sport nima mecenov, zato tudi vidno nazaduje — in bo nazadoval, dokler se mu ne bo s te strani priskočilo na pomoč.

S skakalnim treningom gre zadovoljivo naprej. Vsak dan sva bolj sigurna. Vsled vsakdanjega treninga je pa postala skakalnica že tako trda in zmuznjena, da imava vsako jutro precej opraviti z njo, da jo spraviva zopet v odgovarjajoče stanje. Mnogo snega sva že nametala na njo — toda še vedno se nama dozdeva pretrda. Jasno vreme, ki traja sedaj že 10 dni, je prineslo s seboj tak mraz, da nama je trening vsled tega precej oviran. Med skokom naju mrzli veler tako premrzli, da se nama dela ivje po obrazu in na obleki, čevlji in vezave na smučkah so pa od mraza tako trde, da se človeku zde kot iz železa. Največje preglavice pa nama delajo smuč, Preskrbljena sva sicer vsak z dvema paroma skakalnih smuč; sta pa oba vedno v delu. Od velikega mraza (—20° C) se pač kaj hitro pripeti, da ti pri doskoku odleti precejšnji del smuč. — Znano je, da postane »hikory« les, iz katerega so izdelane smuč, pri mrazu na —10° C precej krhek in da takoj poči. Ponavadi nama je že pri prvem skoku doletela taka nesreča. — Posebno jaz imamo smolo in moje smuč so skoraj vsak dan v popravilu. Popravljati smuč pa znajo tu gori, da je veselje. Prinesel v popravilo čisto zbite »smuč« zvečer, že lahko dobiš popravljene, da so kot nove. — Znao namreč tako lepo popraviti, da sploh ne spoznaš, kje je bila smučka zlomljena; močna pa je tako, da se zlomi raje višje oziroma nižje, toda na istem mestu ne več.

Po navadi napraviva vsak četrti dan — za skakanje odmor. Tedaj se podava višje v hribe, in sicer na vrh Knutten (1020 m), pod katerim je ona znana smučarska koč Knutti-Hütte, kjer se vsaj malo zopet spomniva na naše terene pri Sedmerih triglavskih jezerih. Tu je namreč nad 700 m že vse golo — odprti si ti krasi razgled — daleč proti jugu zagledaš zmuznjeno »Oslo-Fjord«; toda najlepši pogled je proti zapadu in severu. Na zapadu zagledaš veliko planoto, ki meri 100 km², imenovana »Telemarken«, tu je prava domovina smučarstva — kot pri nas Bloke. Proti severu pa zagledaš debelo zasežene gorske velikane Norveške: Galdhøpiggen (2488 m) in Glittertind (2462 m).

V strmim smuku sva že pri imenovanju koč — od pršica, ki se je med vožnjo dvigal z naših »dilec« sva čisto bela, tako da imava mnogo opraviti, predno lahko vstopiva v to impozantno smučarsko zavetišče. Ko vstopiva, se je ne moreva dovoljno ogledati, tako je simpatično, okusno in obenem praktično urejena za udobno bivanje izmučenih smučarjev. Proti 4. popoldne se pa morava vrniti, ako hočeva biti v Kongsberg vsaj v mraku — čaka naju namreč vedno vsak dan ob 4. popoldne obed (tu se obeduje šele med 4. in 6. uro popoldne). In ta smuka do mesta — to je nekaj božanskega. Je namreč smučina izpeljana tako lepo med smrečjem v lokih in strmih pobočjih, da je treba precej urnosti in precejšnje hladnokrvnosti, da ne obiščiš kje v grmovju. Tu ne pridejo v poštev nikake kristjanije, nikaki prečni skoki, ampak le urnost in hitro razumevanje položaja — tu se dela največ s palicami in s hitrim prestopanjem iz ene noge na drugo. Ta smučina se imenuje po očetu Rundu »Kemper-Coipac«. In ravno vsled takih prog so Norvežani, ko pridejo v inozemstvo na tekme, tako močni, da jim ne pride blizu noben tujec.

Tekmovalci so tu prešla v tako fazo, da se ne prirejuje več tekme na kratke proge, ampak samo na 18 do 30 km dolge. Povsod so razpisana kombinirana tekmovalja. Pripravljajo se zelo intenzivno na bodočo internacionalna tekmovalja, ki se bodo vršila večinoma v februarju. Vrše se propagandni izleti najbolj- ših norveških skakačev in tekmovalcev v daljavo po vsej Norveški v svrhu dvigovanja sportnih uspehov tudi v bolj zakotnih krajih Norveške. Glavna junaka sta dandanes Rustadstuen in J. Grøtnusbratten, ki vsako nedeljo zaporedoma povsod zmagujeta. Zaman čakajo radovedni »kibici« na dan, ko se bosta bojevala na isti progi.

Kakor sem že poročal, se misli udeležiti Norveške evropskega prvenstva v Oberhofu, za to tekmo je norveški smučarski savez razpisal za 1. in 2. februar izbirne tekme, vključ temu, da so že nekateri določeni, kot na primer že znani: Rustadstuen, Grøtnusbratten, Vinjaren- gen, Trygve Bratthol, Kristian Hovde, brata Funda ter drugi.

Pri kratkih je prejel NSF (Norveški smučarski savez) prošnje od francoskega in polj-

ter-trenerje za 3 mesece. Norveški savez je do- ločil za Francijo dva zelo dobra komb. tekmo- valca: Tom Tidemann in Sven Simonsen, ki bosta imela v režiji Francoskega smučarskega saveza kurze po vsej Franciji. Za Poljsko je pa NSF določil Carla Elaruma tudi zelo dobre- ga komb. tekmovalca. Kakor mi je znano, se je tudi naš savez obrnil na Norveško — toda privatno — in nekoliko pozno. Boljši ljudje so že vsi na svojih mestih — kot trenerji.

KRMARKE VOZNIJE NA POHORJU

Zimskosportni odsek SPD Maribor priredi v nedeljo dne 25. januarja krmarsko vožnjo iz Klopnega vrha na Pesek, Roglo, Vitanjsko pla- nino in po Volovi v Mislinje.

dne 7. februarja pa krmarsko vožnjo iz Klop- nega vrha čez Roglo, Jezerski vrh v Ribnico.

Zbirališče v soboto zvečer na Klopnem vrhu. Smučarji naj vzeajo s seboj planinske legiti- macije, potrjene za leto 1931. radi polovične vožnje.

Vsi prijatelji zimskega sporta so vabljeni, da se po možnosti udeležijo teh izletov.

Plavalna sekcija SK Ilirije. Za vse članstvo strogo obvezni sestanek se vrši v četrtek dne 22. t. m. ob 18. uri v prostorih Ping-pong sek- cije (pri Levu). Na dnevnem redu je volitev sekcijskega načelnika in določitev smernic za delovanje v letošnji sezoni. Pozivam vse član- stvo plavalne sekcije, da se sestanka sigurno udeleži. — Načelnik.

*

Prvenstvo Amerike v smučskih skokih se je vršilo te dni v Cary v državi Illinois na slabem snegu. Prvenstvo si je ponovno priboril dolgoletni prvak Casper Dimen (Canton) s sko- ki 43/8 in 44/8 m. Drugi je bil v Newyorku ži- veči Norvežan Harold Sörensen s 42 in 41 m.

VREMENSKO POROČILO JZSS PO STANJU Z DNE 20. JANUARJA

Planica: temp. — 5, suh pršič, višina snega 35 cm na stari podlagi, smuka idealna.

Bolunji: +1, v hribih pršiča na stari podlagi 30 cm, v dolini 10 cm, smuka dobra.

Mojstrana: temp. — 3, smuka dobra, v Krmi idealna, skakalnica pripravljena za petek.

Nova vas-Bloke: temp. — 3, sneg poledenel, višina snega 10 cm, smuka neugodna. JZSS.

Poziv! Vse smučarje tekmovalce opozarjamo ponovno na obvezni zdravniški pregled, ki bo danes v četrtek 22. jan. od 17. do 20. ure v šol- ski polikliniki na Reslovi cesti. Prosimo vse, da pridejo po možnosti zgodaj. Klubi naj oskrbe sigurno prijavo tekmovalcev. JZSS.

Radio

Ljubljana, četrtek, 22. januarja: 12.15 Plo- šče (slovenska in plesna glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Otroška ura, Manca Komarova. 18.00 Plošče. 18.00 Plo- šče. 18.30 Drago Ulaga: Gimnastične vaje. 19.00 Dr. Mirko Rupel: Srbohrvaščina. 19.30 Prenos iz Brna: Golovac: »Morana«, opera. 22.00 Ča- sovna napoved in poročila. 22.15 Radio orke- ster. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, petek, 23. januarja: 12.15 Plošče (arije jugoslovanskih umetnikov, serenade). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 17.30 Radio orkester: Flavta solo. 18.30 P. dr. R. Lovro Tominec: Umetnost v vsakdanjem živ- ljenju. 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. 19.30 Gospodinska ura (Krekova gospodinska šola: Novodobna prehrana). 20.00 Sah. 20.30 Pevski solistični večer. 21.30 Plošče. 22.00 Ča- sovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, četrtek, 22. januarja: 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 12.30 Novice. 17.00 Koncert ru- skih balalajk. 20.30 Ljubljana (koncert). 22.30 Novice. 23.40 Laka glasba.

Zagreb, petek, 23. januarja: 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Glasba. 18.30 Novice. 20.30 Beograd (koncert). 22.30 Novice, vreme in sneg. 22.40 Plesna šola.

Oglasi socijalne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5.—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10.— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par.

Za pismene odgovore priložite znamko.

Notarski

pripravnik

z izpitom se sprejme takoj ali pozneje. Po- nujbe z navedbo po- gojev na upravo »Ju- goslovana« pod »Pri- pravnik«. 469

Nogavice, roka- vice, volna in bombaž 463

najceneje in v veliki izbiri pri

KARL PRELOG Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Oglašujte v »Jugoslovanu«!

Telefon 2059

Premog

suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Tročlanska družina

išče za maj udobno trisobno stanovanje. Ponudba pod »Vrba« na »Jugoslovana«. 483

Železnato vino

lekarnarja

dr. G. PICCOLI-ja v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. 324